Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

په نامه د رحمان او رحیم خدای

# د یویشتمې پېړۍ

# دوزخ

د پاکستاني فوځي زندان او بهرملکي زندانونو قیامت خېز داستانونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

# ترتیب

وروستی بېرغنچي هم ولوېد/پروفېسور محمود مرهون

دوړومبی څپرکی

- د مبارزې ډګر: د کړاوونو په سلسله کښې د زندانونو لړۍ

دوېم څپرکی

- په بحرېن کښې زنداني کېدل

درېم څپرکی

- د پاکستاني فوځي زندان قیامت خېز داستان

څلورم څپرکی

- د ګیله من وزیر د زنداني داستان یو نظم

(c) ketabton.com: The Digital Library



# وروستی ببرغچي هم ولوېد

تېلېفون مې و رپېږدېدهٔ، چې خلاص مې کړهٔ د ګیله من مېسج ؤ اواز ئې پرې اېښی ؤ.

سلامونه! استاد مرهون محترم صاب! جوړ يې، پهٔ خېر يې صحت دې ښه دی؟ يعني ستا دا رايه ده چې د کتاب پهٔ دا یو مخ پهٔ ښتی دې مکمل دا عکس راشي يعني دا بل شيان دې ترې ها خوا شي کهٔ څنګه کار فرض کړه؟-

موږ د هم دې ستاسې پهٔ لاسو کېښې پراتهٔ کتابه پهٔ اړه خبرې کولې. دا د کتاب د چاپ وروستی مرحله وه، پهٔ دې اړه مو مخکښې ډېرې نورې خبرې او قصې لهٔ هغه وروسته او د مخه هم درلودلې. زموږ خبرې لهٔ هغه وروسته شروع شوې چې کله دی د بحرېن څخه وروسته د رياست لهٔ زندانه ازاد شو، موږ ډېر مشترک مخامخ پر تېلیفون او سپېسونو بحثونه سره کړي وو. مګر تر دغه پیغام یو ساعت وروسته مې لومړی خبر ولید چې د اولسي شاعر او د پښتون ژغورنې غورځنګ مخکښ غړي ګیله من وزير باندې حمله شوې. زهٔ لهٔ هم هغه لومړی پوهه وم چې نهٔ پائي. درې علته وو چې دا مې حسول لومړی دا چې د ظالم رياست د کور مخ ته دونه ښکاره واضح او مخامخ مزاحمت بېخي لوړه سربازي او سرتېري وه د هر چا د وس کار نهٔ ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library



مګر د ګیله من سرکښي، اروا او پښتنانه غرور له پخله خان قرباني باله. دوهم علت دا ؤ چې پر محکومه خاور تر ټولو لویه مبارزه او تر ټولو درنه او خطرناکه جګړه د فکر او نظریاتو جګړه ده. دی خپله د کتاب په یوه برخه کښې چې څو واره ئې په خبرو کښې هم ویلي دي وائي: "ما د ریاست یوه میجر ته وئیل: هغه جنګي مخالفین چې په جنګ کښې دې نیولي دي تر ما کم رېړوې وائي: دهٔ راته وئیل هغه یو کس دی و به وژلم قصه ئې خلاصه شوه مګر ته په یواځې ځان بسته لښکر پاڅولی او جوړولی شې ستا مرمۍ ګرځي لګي نهٔ بلکې خلک را پاڅوي".

دریم علت هم د ابر قدرتونو په وړاندې قیام او سرکښي وه، د هغه بېرغ، وطن او تاریخ اواز پورته کول وو چې ابر قدرتونو او ریاست عملاً تر ګونډو لاندې کړې او بسته هېواد ئې په سپینو بسترګو او مخامخ قبضه کړی او هېڅوک هېڅ نهٔ ورته وائي.

ګیله منِ د یوه نوي، پُر امنه او لوی افغانستان د ښکاره تصویر یو شفافه تابلو وه. هغهٔ د پښتنانهٔ قوم مبارزه پېل کړې وه، مګر هدف ئې ډېر واضح ؤ چې د لوي افغانستان په جوړېدو ئې خپل ارمانونه لاس ته راوړلي بلل. مګر یوه خبره ډېره عجبه او واضح وه چې دا شیان ئې په خبرو نهٔ بلکې په عمل کښې په ښکاره توګه مخامخ تر سره کول وئیل او کول ئې. دونه ښکاره او واضح خطرناکه وه چې ما لهٔ ټولې ملګرتیا او یارانې سره څو ځله شک پر کړی ؤ مګر کله مې چې ئې د زندان نا خوالې ولیدلې ګوته په غاښ پاته شولم چې دا څونه کلک سترګی او بې ډاره دی، مګر د هغهٔ ځخه ډار ځنګه ورک شو د دې خورا عجبه علتونه وو چې ځیني ئې ما ته خپله وئیلي وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library


یوه دا خبره وه چې ده همېشه کول، وئیل تر غلامۍ په مرګ راضي یم. نو که غلام ژوند کوم یا غلام مرم دا دواړه شرم دی. نو بیا په نره مخامخ او ښکاره بغاوت تر ټولو ښه دی دغه لومړي بغاوت له خوارۍ او غریبۍ له کاره را ویستی او کله چې ئې د ریاست زندان کاټ کړ تر پخوا ډېر کلک او سنګ زړه شو. روانشناسي وائي چې یو څوک دومره وډاروه چې ډار ختم نه شي ده ته ئې دومره سختې جزاوې ورکړې چې له ده بېخي ډار ورک شو له ریاست سره ئې دونه ښکاره ډغره وهله چې د ډار یوه زره نه وه پکښې.

موږ چې کله د ده په اړه ږغېږو څلور متفاوت اړخه موږ ته په لاس راځي. یو ګیله من او د هغه مبارزه ده، دوهم د ده اهداف دي، درېم د ده شهادت درسونه موږ ته او څلورم څه کول پکار دي.

لومړی، ګیله من د خپل لنډ عمر تر ټول شاهکار او بې بدیله مبارزۍ. ده د افغان او بالخصوص د ویاړمن پښتون اولس یو ویاړلی کېرکټر وړاندې کړی. یو مبارز، ساده، پر کورنۍ (مور، لونو، زامنو، مشرانو او کشرانو) یو مهربانه او زړه سوانده انسان. د ټولو پښتنو په څېر ښځو ته د تقدس تر حده درناوی او عزت چې په هغې کښې د هغو ازادۍ، زدکړې او حقوق ټول نغښتي وو.

یوه سوله خوښې، پُر امن، زېږ پر سندرو، ټوکو، اتڼونو او خوښیو مئین ځوان چې په خپله به ئې له هرې بدې پېښې وروسته دا په زوره زوره زمزمه کول:

لالیه! دا خو انقلاب دی زړه به نه ماتوې!
یو ورځ به داسې شي خبر چې ګیله من شهید دی

(c) ketabton.com: The Digital Library



د خپلو حقوقو طلبګار او په کلکه تر دې حده غوښتونکي چې پر هم دې حقوقو ئې سر قرباني کړي او د لوی بابا احمد شاه ابدالي دا خبره ئې و زبادله:

پر ننګ مړ خو څۀ مړ نۀ دی
د بې ننګه ژوند جفا ده
لاس به وا نۀ خلم لۀ ننګه
چې پر ننګ پاته دنیا ده
چې سر پرې کړي احمد شاه
د هغو مینه رښتیا ده

د هغۀ مبارزه څلور برخې لري. لومړۍ پر انساني محور ولاړه او د ټولو انسانانو تر منځ ورته حقوقو درلودلو مبارزه ده، چې دۀ پۀ خپله شاعرۍ کښې ئې ډېر تمرکز پرې کړی دی. دوهم د لوی افغانستان مبارزه ده چې لۀ پیر روښانه را پېل تر خوشحال خان خټکه لۀ خوشحال خان خټکه تر اېپي فقیره، کاکاجي صنوبر او ترنګزو حاجي صاحبه پورې او بیا هم داسې تر لوی نیکۀ میرویس خان نیکۀ رحمت الله علیه پورې چې د لوی افغانستان بنیادونه ئې کښېښول بیا هغه ارمان لوی احمد شاه بابا پوره کړی دغه فکر وروسته هم ډېر و پالل شو، خو ګیله من دوه ایډیاله درلودله چې هغه غازي امان الله خان او ډاکټر نجیب الله او تر ډېره ځایه ئې بنیاد پر افغاني نېشنل ازم باندې ولاړ و.

(c) ketabton.com: The Digital Library


دوهم محور ئې افغانیت او پښتونوالـه چې څهٔ نهٔ څهٔ بحث مو ئې لوږ وکړې، ولې د دهٔ یو متفاوت ټکی دا ؤ چې بالاخر دې پایلې ته رسېدلی ؤ چې لوی وطن ایجاد او امن نهٔ شي د پښتنانهٔ کور به هم داسې ګډ وډ وي. نو ځکه دی د بیرغ تر ټولو نر، مخامخ او کلک ساتونکی ؤ چې د افغانستان پهٔ تاریخ کښې نهٔ دی لیدل شوی. هغهٔ پر افغان ملې بیرغ دونه مئین ؤ چې د کور پر ټولو غړو او خان ئې فرض کړی ؤ او جالبه دا وه چې د شهادت پهٔ وخت هم لهٔ دهٔ سره څلور بیرغه ما ته معلوم دي چې وو. د افغانستان رنګ تسبیح، کیلې بند، دست بند او بټوه. دا چې نور څونه ور سره وو پهٔ دې نهٔ یم خبر.

دریم او کلک محور چې تر اخرې ساه پکښې و جنګېدهٔ هغه د پښتون غوښتنې تحریک ؤ چې د هغې پهٔ اړه بحثونه، لیکنې او شعرونه، مبارزې، هڅې، کارنامې او وېناوې ئې دونه دي چې یو لس ساعته مستند فلم پر جوړېدلی شي.

څلورم محور ئې د افغانستان تر ناورین وروسته د محکومیت څخه د افغانستان د اولس د خلاصېدو محور ؤ چې د دهٔ درې نور محورونه ئې زیانمن کړي. دغه څلور سره محوره د ریاست او د ابر قدرتونو د ګټو خلاف وو نو ځکه ئې د خاموشولو هر ډول کوښښ وکړی شو پهٔ پېسو، وظیفو، ډالرو او نورو نهٔ شوه نهٔ یو اخې یوه لاره ور پاته شوه، شهید ئې کړهٔ.

دوهم د دهٔ اهداف دي کهٔ څهٔ هم چې پهٔ پورته بحثونو کښې مو ږ څهٔ نهٔ څهٔ اشاره ورته وکړه ولې ډېر لنډ واضح به ولیکم د لوی افغانستان جوړېدل، د لر او بر افغان یو ځای کېدل، د ټولو افغانانو فردي او ټولنیزه ازادي، د افغانانو سیالېدل او تر ټولو اهم لهٔ ریاسته د خپل غیور اولس خلاصېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library



دریمه برخه د دهٔ شهادت موږ ته درې مسئلې ډېرې واضحې کړې. لومړی ریفرنډم او خاموشه ریفرنډم پر دې وشو چې لر او بر یو افغان اولس دې او ډېورنډ کرښه هېڅوک پهٔ رسمیت نهٔ پېژني د دهٔ شهادت د ترېه پهٔ هر هېواد او هر براعظم کښې پهٔ دې نعره واخستل شوه چې لر او بر یو افغان او لوی افغانستان دا د سلو څخه د زیاتو کالو پهٔ وړاندې یو ښکاره غیر رسمي ریفرنډم وٚ. دا ئې ثابته کړه چې محکوم پښتون نهٔ پخوا لهٔ ریاست سره وٚ او نهٔ هم اوس دی بلکې دوي پهٔ زور او جبر محکوم کړی دی.

دوهم ریفرنډم دا وٚ چې ترېه ته ثابته شول چې پښتون متشدد نهٔ دی پر پښتانهٔ تروریزم او تشدد تپل شوی او دسیسه ده څکه هر چا پهٔ امن اواز جګ کړی او دا اواز لا روان دی. او دریم ریفرنډم او درس دا وٚ چې هر څونه سوله ایزه مبارزه او چغې ووهو ژوند کولو ته مو نهٔ پرېږدي بندیانوي مو، خوږوي مو، ورکوي مو او بلاخره د خپل لستوني پهٔ مار مو چیچي او پهٔ شهادت مو رسوي.

څلورم اوس څهٔ کول پهٔ کار دي. موږ ډېرې جنازې وکړې محسود شهید شو، پاڅون ئې وزېږوهٔ وروسته عارف وزیر ووژل شو، بیا لونی پهٔ شهادت و رسول شو او بیا عثمان کاکړ پهٔ شهادت و رسول او دا دې خپل ملي شهید ګیله من مو هم لهٔ لاسه ورکړو. دا قصه نوې نهٔ ده دا قرنونه کېږي روانه ده، ګر چه مبدا ئې لهٔ پیر روښان او روښاني تحریکه ښکاري چې مغلو شهیدان کړل، ختک او کورنۍ ئې هم داسې مغلو وځپل او د تاریخ جبر بیا د انګرېز پهٔ بڼه را څرګند شو او څو نور مخونه ئې واغوستل او لا روان دی مګر افغان اولس او پښتون قام هېڅ د عبرت درس ترې وا نهٔ خست

(c) ketabton.com: The Digital Library



پښتون ریاست او د ریاست شا ته پټ د نړۍ ابر قدرتونو ته فتوا هم په لاس ورکړه، پښتون "اټم بم" هم ورته جوړ کړي، پښتون ئې د هند او کشمیر جګړې ته هم و خېژوهٔ، په پښتنانهٔ ئې خپل کور افغانستان هم خراب کړ، مګر پښتون لا هم د پېسو، چوکیو او اقتدار په نشو مست پردي ډول ته ناځي افغانان چې د ملا تېر او نېشنل ازم بنسټ ئې پر پښتون قام ولاړ دی تر څو د خپل مستقل هېواد غم و نهٔ خوري د ریاست نهٔ بلکې د ریاست د مالک او ابر قدرتونو لوبه درک او د لوبې په وړاندې یو ځای و نهٔ دریږي هېڅکله به ښه ورځ و نهٔ ویني او ابر قدرتونه به ئې د کرنل امام، حقاني، عبدالقادر خان او نورو په څېر لومړی تر سپیو بتره استعفاده کړي او وروسته به ئې د نا معلوم افرادو په وسیله خپله ووژني.

لنډه دا چې زما د مبارزې ورور د لوی افغانستان ارمان ژن پر افغان خاوره مئین، د بېرغ وروستی ساتونکی، په دنګ سر ببله تسلیمۍ او سر ټیټۍ مستانه مرګي ته په غېږ ورغلی او لکه د عظمت او سر بلندۍ یو دنګ مینار را و غورځېدهٔ مګر داسې را و غورځېدهٔ چې ژوند ئې خلک پاڅول او په شهادت ئې خلک لهٔ پاڅېدو وروسته پر حرکت را وستل او هم دې ته د ملت، ملي او لوی شهید وائي چې ژوند او شهادت دواړه ئې د افغان او بالخصوص پښتون قام د درد دوا شول او دا لازه لا نوره ګرمه او سره شوه.

خبرې ډېرې زیاتې دي مګر تر دغه خبرو دا دویر داستان او د ریاست جبر چې دهٔ په خپل روان قلم او مخامخ لیکلی دی تر ټولو زیات مهم دي. خوشحاله یم چې د خپل شهید ارمان ژن ملګري وروستی ارمان د خپلو یارانو بالخصوص "کتاب کور" په همت تر سره کېږي، خو کاشکې چې دا زیری مې په ژون... ور کړې وې.

(c) ketabton.com: The Digital Library



# وړومبی څپرکی

## د مبارزې ډګر

## د کړاووونو په سلسله کښې د زندانونو لړی

کله چې "پشتون ژغورنې غورځنګ" په وجود کښې راغی زما دوه کاله د مسافرۍ پوره کېدل. د عربو په يو کوچني هېواد بحرين کښې د "پشتون ژغورنې غورځنګ" د پېلېدو سره ما د دغه غورځنګ لمن له حد زياته کلکه ونيوله. د ټولنيزو رسنيو له لارې ما د پاکستاني رياست په ادارو فوځ، ائي ايس ائي، پوليس او نورو محکومو بېخي سختې نيوکې د تقرير او شعر په شکل کښې شروع کړې. په هره موضوع به وار په وار په خپله فېسبوک پاڼه په ژوندۍ بڼه راتلم، دغه خپرونې به ميليونونه کسانو تعقيبولې. د پاکستاني رياست اصلي څهره او د پښتنو سره ظالمانه رويه به مې هم پښتنو ته او هم نړۍ ته

(c) ketabton.com: The Digital Library



پۀ ګوته کوله. پۀ ډېر لږ وخت کښې ما پۀ لر او بر کښې میلیونونه مینه وال / تعقیبوونکي پېدا کړل. ځکه چې ما د کوزې پښتونخوا د پښتنو سره د شوي ظلم د بیانېدو سره سره د لر او بر افغانانو د یووالي او ورورولئ د پاره هم شعارونه بېخي کلک پورته کول. کۀ یو خوا د پاکستاني ریاست ظلم بیانول جرم ؤ، ولې بل خوا د افغانانو د یووالي خبره لۀ هغې پۀ سل ځنده زیات جرم او خطرناکه عمل ؤ. د پاکستاني ریاست د ظلم او ستم ټول داستانونه مې پۀ زړۀ وو خو د پښتون ژغورنې غورځنګ لۀ مخه زمونږ سره هېڅ داسې مضبوط سنګر نۀ ؤ چې مونږ پۀ ډاډه زړۀ او پوره باور خلکو ته د پاکستاني ریاست د جبر داستانونه بیان کړي او څرګند کړي وې. ځکه چې د دې لۀ مخه به دې فقط د پاکستاني ریاست مخالفه یوه خبره هم نۀ شوه کولې، کۀ چا به کوله یا مرګ یا زندان به ئې برخه ؤ. خو لنډه دا چې زما درې کاله پوره شول پۀ سفر کښې، پۀ دې وخت کښې به ما ته لۀ پاکستانه پۀ رنګ رنګ شمېرو زنګونه راتلل. د مرګ، زندان او بې عزته کولو دھمکې به ئې راکولې. پۀ وزیرستان کښې به زما کورنۍ ته بار بار د پاکستاني ادارو کسان راتلل پۀ کور دننه به ئې رنګ رنګ دھمکې ورکولې، د مرګ ګواښونه به ئې ورته کول. یوه ورځ نۀ بله ورځ به ئې زما مشر ورور او ترونه خپلو کېمپونو ته وړل، دا چې دھمکې او دھمکیانې لۀ حد سېوا شوې نو ما ته خپلې کورنۍ ووئیل چې تۀ وطن ته داسې زر مۀ راځه ځکه چې دلته د پاکستاني حکومت ارادې

(c) ketabton.com: The Digital Library



درته ښې نهٔ دي. نو يو خوا خو زهٔ پهٔ سفر کښې تنګ وم بل خوا د وطن تنګ لهٔ خطرونو ډک ؤ.

پهٔ دې وخت کښې ما ته پهٔ وټساپ د الماراتو نه د خوست دوو ملګرو مېسجونه وکړل چې مونږ غواړو چې د ويزټ (يعني د چکر ويزه) د يوې مياشتې در ولېږو او اماراتو ته پهٔ چکر راشې. نو ما هېڅ بله نهٔ وکړه دستي مې ورته ووئيل چې سمه ده. ما فکر وکړ چې يو خو به دا معلومه شي چې پهٔ هوائي ډګرونو خو به ممنوع نهٔ وم، بل به لږ نوی هېواد او نوي ملګري ووينې دا د زړهٔ تنګون به دې کم شي. لنډه دا چې پهٔ لسو ورځو کښې دننه اماراتو ته د ابوظهبي پهٔ هوائي ډګر ور داخل شوم. کله چې اماراتو ته ورسېدم نو پهٔ اماراتو کښې مېشتو پښتنو بيا پهٔ خاصه توګه د بر وطن افغانانو دومره مينه راکړه چې پهٔ صفت کولو به ئې يو جلا کتاب وليکل شي. زما حوصله ئې بېخي د پامير د غر غوندې مضبوطه کړه. ما به چې ځان ته کتل او د لر او بر افغانانو مينه به مې کتله نو حق حېران به شوم. زړهٔ کښې به مې وئيل چې د دغه قام پهٔ ننګ خو چې سل ځله مړ شې نو مړ نهٔ يې. لنډه دا چې مبارزې ته ئې نور هم سخت وهڅولم او پياوړی ئې کړم. څو ورځې تېرېدې ځای پهٔ ځای به پهٔ ما زرګونه پښتانهٔ را چاپېربدل او رنګ رنګ محفلونه به ئې راته جوړول صحبتونه، ډوډۍ او پروګرامونه شروع شول. اخر د اماراتو د حکومت هم راته پام شو او پهٔ اماراتو کښې مېشت د پاکستاني رياست غلامان هم پهٔ حرکت کښې راغلل.

(c) ketabton.com: The Digital Library



يوه ورځ مازيګر له "العين" څخه "ابوظهبي" ته ووتو په لاره کښې مو په يو کښې هوټل ډوډۍ وخوړه، د ماسخوتن د ډوډۍ نه چې روان شو د ابوظهبي په سيمه کښې د اماراتو د خفيه ادارو (يعني سي ائي ډي) ګاډي را پسې شول. نيم مخکښې او نيم وروستو شول، هارنونه ئې وهل او په موټر ئې د ودرېدو ټينګار کوۀ. موټر چې ګاډي يوې خوا ته کړ نو سمدستي راغلل زما دروازه ئې را خلاصه کړه. وئيل ئې چې "ته را ښکته شه او زموټر سره به ځې". ملګرو مې ووئيل چې هم دغسې وکړه. زۀ را ښکته شوم او د دوي ګاډي ته وختم، روان شو. د سفر په دوران کښې د دوي لهجه او خبرې ښېخې سمې وې، خو د يو ساعت سفر نه وروستو چې د موصفې شرطې مرکز ته ورسېدو نو د دوي لهجه يو دم بدله شوه. زۀ ئې يوې کمرې ته ور پورې وهلم، وئيل ئې چې "لاسونه دېوال ته پورته کړه"، او د ناموس ښکنځلې ئې شروع کړې، د تفتيش او خبرو نه پس ئې د موصفې مرکز زندان ته واچولم. هلته نور بلها پښتانۀ مسافر زندانيان وو، هم را ته خوشحال شول هم را باندې خوابدي شول. په دې زندان کښې له دوو ورځو وروسته ئې يوې بلې سترې قضيې ته يوړم. ستره ځکه وه چې زما په غوږونو شور له حد زيات راتلو. کله چې ئې ورسولم نو يوې کمرې ته ئې داخل کړم. سترګې ئې را خلاصې کړې، مخامخ دنګ سړی ناست ؤ. اول په عربي ژبه شروع شو خو زما عربي ژبه له هغۀ تېزه وه نو د دۀ وار خطا شو دستې ئې ووئيل چې "بھائی جان! بات سنو" يعني په اردو ئې ووئيل "چې خبره واوره!" ما ورته ووېل چې "نښه!!!" يعني تاسې ياست" وئيل ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library


هو! دستي ئې ووئيل چې "پي تي ايم" او تاسې څۀ غواړئ؟" ما ځواب ورکړ چې "ولې تا ته پته نشته؟" وئيل ئې "راته پته ده" خو د اوږد بحث نه پس ئې ووئيل چې "تۀ د افغانستان د دوبۍ قونصلېټ ته د چيش لپاره لاړ وې؟" ما ورته ووئيل چې "د افغانستان سفير د ډوډۍ پروګرام را ته کړې ؤ بس" وئيل ئې نۀ! نۀ! رښتيا خبره وکړه" ما وئيل "هم دا رښتيا دي". خو اخر غصه شو وئيل ئې "تۀ داسې نۀ منې".

دوه د وردۍ کسان راغلل، يوې کوچنۍ کمرې ته ئې بوتلم چې زۀ فقط پکښې ځاى شوم. د دې کمرې د پاسه چت ښخې تېټ ؤ زما د سر سره، خو د دغه کمرې چت مکمل ائيرکنډيشنډ / اى سي ؤ. تقريباً شل دقيقې بعد زما وجود مکمل لکه د واورې سنچه شو، ښخې کلک شوم، لاسونه به مې نۀ شول خوځولې، ټول وجود مې اندام اندام يخ شو، مرګ ته نزدې شوم، پۀ دې دوران پۀ ما بې خودي راغلې وه. چې پۀ خود راغلم، بله هم هغه شان وړه کمره وه هغې ته ئې ورد ننه کړم خو د هغې د پاسه چت مکمل ګرم هيټر ؤ، يعني پۀ چت کښې ئې ټولې سرې د اور انګار کولمې پېچلې وې. پۀ دې کښې هم چې شل دقيقې تېرېدې زما د وجود څخه خولې داسې روانې وې لکه سړى چې پۀ غسل خانه کښې د لمبېدو پۀ وخت پۀ ځان اوبۀ تويوي. چې بې خودۍ ته نزدې شوم بهر ئې را وويستم. يو تور دېوال ته ئې ور ودرولم دوه کسانو د بجلۍ / برق دغه تور د پلاستېک / ربړ پۀ څرمن بند تارونه پائيپونه ئې پۀ لاس کښې وو. پۀ ما ئې پۀ وهلو پېشه وکړه. زما وجود خو يخ والي او ګرم والي ښخې نرم کړې ؤ، د تار پۀ هر ګزار

(c) ketabton.com: The Digital Library



به زما په وجود پرخه پرخه وینه وتله. را پورې سترې شول او د هر ګزار سره به ئې د ناموس ښکنځلې کولې او دا به ئې وئیل چې "ووایه! د افغانستان دوبۍ قونصلګرۍ ته ولې او د څه لپاره لاړ وې؟". خو زما ځواب هم هغه وُ چې ما ته سفیر د ډوډۍ پروګرام کړی وُ. خو څېر په دغه وهلو او ښکنځلو کښې زما د محکمې وار را نږدې شو یوه دوې ورځې پس ئې چې محکمې ته وړاندې کولم نو دغه دنګ سړی راغی وې وئیل چې "دلته چې څۀ هم وشول پرې خاموش شه، که په محکمه کښې او یا بهر دې فقط خُلۀ ویته کړه نو ستا هغه ملګري چې تۀ ئې را دعوت کړې یې د هغو کاروبار به ختم وي او هغوي به په اماراتو ممنوع وي او تۀ به هم ژوندی ورسره ورک یې". زۀ چې محکمه ته پېش شوم هېڅ مې و نۀ وئیل. د ځان په غم نۀ بلکې د ملګرو لۀ خاطره خاموش پاتې شوم. محکمې د زندان څخه د وتلو امر راکړ خو بهر ئې را باندې کلک بند بزونه ولګول چې موبائل باندې به خبرې نۀ کوې، غونډو ته به نۀ ځې، چا سره به مېلمه کېږې نۀ او داسې نور. زۀ لۀ زندان نه راووتم خو محکمه مې دغسې چالان پاتې شوه. بهر چې راغلم څو ورځې به زۀ د وهلو لۀ امله سم کښېناستې نۀ شوم، ملګرو ته به مې د یو بل شي د خوږېدو بهانې کولې. لنډه دا چې پوره دوې میاشتې مې د محکمې کېس وچلېدو دوې میاشتې پس محکمې د برې کېدو امر راکړ خو اخر کښې ئې ووئیل چې "دغه ستا اول او اخر وار وُ چې اماراتو ته راغلې بیا د عمر لپاره نۀ شې راتلې". ورځ دوې پس چې د اماراتو د هوائي ډګر څخه بحرین ته تلم نو په ما پسې

(c) ketabton.com: The Digital Library


څوارلس زره پینځۀ سوه درهم (14,500) مخالفه یعني جرمانه راغلې وه. هغه مې ادا کړه او واپس بحرین ته روان شوم. بحرین ته په رسېدو ئې پوره لس ساعته په هوائي ډګر کښې ایسار کړی وم او رنګ رنګ تپوسونه ئې رانه کول. خو اخر ئې هم بحرین ته د داخلېدو اجازه راکړه.

د دغه سفر په دوران کښې نورې هم بلها خوږې او ترخې خاطرې لرم خو ستاسو د وخت په خاطر مې فقط لنډې او اړینې خبرې ولیکلې. دغه وه زما د مبارزې د اول زنداني کېدو قصګی. له دې بعد به د دوېم ځل زنداني کېدو قیصه در سره شریکوم، هغه هم د عربو د یو بل کوچني هېواد "د بحرین د زندان قصه"

(c) ketabton.com: The Digital Library



# دوېم څپرکی

## په بحرین کښې زما زنداني کېدل

د اماراتو دوبۍ، ابوظهبي له زندان او محکمې څخه پس به یو شل ورځې هم بحرین ته زما د راتګ نه وې پوره. چې د ماښام لمونځ مې وکړ. غوښتل مې چې خپل غټ ګاډي ته تېل واچوم. له خپلې کمرې ووتم د ګاډي په طرف چې ګاډي ته ورسېدم د دېرې اندېولانو زنګوته را شروع کړل. وئيل ئې چې "ګیله منه! دلته د 'سي ائي ډي' (یعنې د بحرین د خفیه ادارې) کسان راغلي دي ستا د خوب ځای، کټ، بېګونه او سامانونه ئې ټول لټ په لټ واړول. اوس تا غواړي. خو مۀ راځه نیسي دې". ما فکر وکړ چې په اماراتو هم ممنوع یې. په سعودي عرب هم ممنوع یې. بحرین د عربو ښېځي کوچنی هېواد دی نو هېڅ نۀ شي پټېدلی. بهتره به دا وي چې ځان ورته حاضر کړم. ما

(c) ketabton.com: The Digital Library


خپل ورور او یو بل د بحرین ملګري مې خبر کړل چې شاید زه ونیول شم نو تاسو دې خبر یئ.

خبر زه د ګاډي نه د خپل استوګنځای (یعني د خپلې ډېرې) په خوا روان شوم. چې لس دقیقې وروسته ډېرې ته ورسېدم زمونږ په کمره ګېر چاپېر د خفیه ادارو کسان ولاړ وو. ما ته ئې د موبائل سکرین ونیوه، زما ویډیو پرې چالان وه. عسکر ووئیل چې "دا ته یې؟" ما وئیل "هو!" وئیل ئې "راځه دننه کمرې ته!" چې ننوتم وئیل ئې چې "هغه بېنر را واخله چې د منظور عکس پرې رسم دی" ما ورته ووئیل "نشته". خبر د ډېر بحث وروسته ئې ووئیل چې "زمونږ سره راځه! که څه قیمتي سامان دې وي هغه هم له ځان سره را واخله". ما هېڅ چرت خراب نه کړ ځکه چې په هغو خفیه ادارو کسانو کښې اکثر پنجابیان ول. ما ړمنځ را واخسته وېښتان مې ږمنځ کړل. بیا چټک روان شوم غږ مې پرې وکړ چې "یاله حرکات" (یعني هېڅ خبره نه ده نه هېڅ دارېږم ځئ حرکت وکړئ). هم هلته یو کس ووئیل چې "دغه وېښتان به در خریم". ما ورته وخندل روان شو. زما د ګاډي طرف ته لاړو د هغې سیټهان ئې وڅیرل خو څه په لاس نه ورغلل. نیم ساعت مزل مو وکړ د بحرین د 'سي ائي ډي' مرکز ته داخل شو. چې ګورم یو تن مې د شا له خوا لاسونو ته هتکړۍ را واچولې، په یو کوچني ځای کښې ئې په چوکۍ کښېنولم او سخت ټینګار ئې وکړ چې "هېڅ یو لفظ به له خلې نه را وباسې". لږه شیبه وروسته ئې یو غټ ګردی خوان

(c) ketabton.com: The Digital Library



راوستو چې ومې کتو ما پېژندو. زمونږ وزیرستانی ؤ د مسیدو قبیلې سره ئې تعلق ؤ، مونږ به نیازي بللو. د هغهٔ هلته کاروبار ؤ غټې ګاډی ئې ؤ، لوډر او نور شیان ئې درلودل. لهٔ هغهٔ مې پهٔ اشاره کښې وپوښتل چې "ولې؟" هغهٔ وئیل چې "زهٔ ئې ستا پهٔ ګناه را ونیوم. ما فقط ستا تصویر پر خپل فېسبوک نشر کړی ؤ. را وې نیولم بیا ئې ستا تپوس را څخه وکړ، ما تهٔ ورته یاد کړې دوي درغلل تهٔ ئې هم راوړې. نهٔ پوهېږم چې څهٔ خبره ده؟"

بس زهٔ او هغه مسید وړې ترې ناست وو تقریباً دوې شپې دوې ورځې ئې پهٔ هغه کوچنې چوکیو کښې لاس تړلي کښېنولي وو او د خبرو او حرکت کلک بندیز ؤ. لهٔ خوبه، تندې لوږې او ناستې سټړیا بېخي پهٔ عذاب وو. زهٔ خو خېر لږ کمزوری یعنې ډنګر وم خو مسید ځوان بېخي غټ چاغ ؤ. شا ته هتکړیو کښې هم ډېر پهٔ زحمت بند ؤ، هغهٔ ډېر پهٔ عذاب ؤ. زهٔ لهٔ ځانه زیات هغهٔ ته زوربدلم. دوې شپې ورځې پس ئې هغه مسید اول یو دفتر ته ور دننه کړ، پوښتنې ئې ترې شروع کړې. څهٔ وخت وروسته هغهٔ را ووتو زهٔ ئې حاضر کړم. قاضي چې زهٔ ولیدم دستي ئې پهٔ عربي ژبه ووئیل چې "تعال یا شاعر!" (یعني راشه شاعره!) "یا له ګول قسیده" (چې یعني یو پهٔ عربي شعر ووایه). ما پهٔ عربي ژبه مات ګوډ غزل ورته ووئیل، هغهٔ لهٔ خندا شین شو. وئیل ئې چې "تکړه سړی یې!" دستي ئې ووئیل چې "شاعر خو مینه خوروي، تهٔ ولې فتنې ته لمن وهې؟ تهٔ پاکستانی یې او پهٔ شعرونه او شعارونو

(c) ketabton.com: The Digital Library



کښې خان ته افغان وایې. زما عربي ژبه ډېره ښه زده ده ما خواب ورکړ، په تاریخي لحاظ مې هغه قانع کړ. خپل اصل نسل او جعرافیه مې ورته په ګوته کړه. پاکستان او پاکستانیت مې ورته برڅېره کړ. دستي ئې ووئیل چې "زین یا شاعر" (چې یعني ډېر ښه او ډېر ښکلي معلومات دې راکړل). هغه وئیل چې "ته خبر یې دلته د سیاست اجازه نشته" ما وئیل "زه ډېر خبر یم خو ما خو عملي سیاست نه دی کړی. پر تولنیزو رسنیو مې خپل د مظلومیت غږ پورته کړی". خو له ډېر بحث وروسته هغه ووئیل چې "پر تا دې امانت وي مونږ ته ستا له خوا هېڅ ستونځه نشته او نه زمونږ له خوا تا ته کومه ستونځه شته. خو له پاکستانه د غټو خلکو په وینا زمونږ څخه پاکستانی سفارت ستا د نیولو او پاکستان ته د ډیپورټ کولو یعني لېږلو سخت امر شوی دی. په یوه اوونۍ کښې درې ځله د پاکستاني سفارتخانې له خوا مونږ اګاه کړل شوي یو. نو مونږ مجبور یو چې د پاکستانی سفارتخانې امر د قانوني تړون له مخې پر ځای کړو". ما وئیل سمه ده. دا ګیله مې ورته وکړه چې زمونږ د افغان ملت په وژلو، زورولو کښې تولې نړۍ ونډه اخستې ده، څه بحرین دې هم خپل حق پکښې ادا کړي.

قاضي په هر څه پوهه ؤ د مایوسی ډکې سترګې ئې را پورته کړې د بخښنې سره سره ئې د بهر وتلو راته ووئیل. بهر ئې چې را وویستم. زه او مسید خوان ئې دواړه ودرولو په سترګو ئې تورې پټۍ را بند

(c) ketabton.com: The Digital Library



کړې او توري خولۍ ئې سرونو ته را واچولې خولۍ ښخې ګرمې او اوږدې وې، روان یې کړو. یو ځای ته ئې دننه کړو جلا جلا ئې بند کړو. ما په هټکړو کښې بند لاس خورول ښځې تنګ شوم. وږی وم. کمره ښځې تنګه وه یو خوا بل خوا مې لاسونه لګېدل. چې د انسان د پښو ټکاری مې واورېد، د ډوډۍ غوښتنه مې کوله. ساعت پس ئې دروازه را خلاصه کړه. یو بلوچ ؤ په اردو ژبه ئې وئیل چې زه ډېر درباندې خوا بدی یم خو مجبور یم. عسکر یم د بحرېن په سي ائي ډي کښې. خو هن دا وریژې در واخله لاسونه ئې د مخ لۀ خوا را وتړل د سترګو د خلاصولو ئې بخښنه وغوښته. ما په تړلو سترګو خوارک شروع کړ، د لږ خوراک وروسته ولاړ شوم. لاسونه مې د مخ خوا ته وو زر مې د هټکړیو هغه تیرۀ خیشرکي دېوال ته کش کړل، په دېوال مې په پټو سترګو "پي ټي ایم" (PTM) یعني د خپل تحریک نوم ولیکلو. شپه وروسته چې کسان راغلل ډېر غصه شول چې "دا د سرکاري ادارې د خفیه تحقیقاتو په کوټه کښې په دېوال لیکل چا وکړل؟" زه ئې ډېر پورې را پورې ووهلم خو ما ورته ووئیل چې "زه نه یم خبر زما لاسونه خو تړلي دي".

خیر نو سخته ګرمي وه یوه دوې شپې به ئې دلته را باندې کړې وې، بیا ئې یو اوږد سفر را باندې وکړ. په بحرېن کښې د سیاسي خلکو زندان ؤ هغې ته ئې یوړو. په هغې کښې ستړې کوټې وې، سترګې ئې را خلاصې کړې په جلا جلا کمرو کښې ئې بند کړو. دننه پکښې د

(c) ketabton.com: The Digital Library


مړو د بکسې غوندې ځایونه وو هغه کنبې واچېدلو. یو وخت به ئې د دروازې په سوراخ کنبې دننه وچه کلکه ډوډۍ بل رقم سالن راوغورځول. اوبهٔ به مې د حمام / لېټرین واله څښلې. ډېر تنګ شوم تېز غږ مې وکړ "نیازي!!"، غږ مې واورېد چې "هو!!" ما وئیل "ببخې تنګ یم". دهٔ وئیل "حال مهٔ غواړه". لږه موده پس شور شو. ښکنځاوې ئې وکړې، پهٔ بندو کمرو کنبې دننه ئې لهٔ یو بل ببخې لرې بند کړو. وروسته به مې غږونه کول ځواب به نهٔ راتلو. لس شپې هم دلته بند وو. خېر سختې، ګرمي، لوږه، تنده به تېره وې، لسمه شپه ئې و ما ته زما سره نیول شوی مسید هم را وستو. اوهووو!!! بل رقم سره خوشحال شو یو بل ته، خېر مجلسونه مو شروع کړل د هغهٔ ګناه فقط زما هغه یو شېئر شوی تصویر ؤ. زهٔ پهٔ دهٔ ډېر خفه وم. ځکه ما خو مبارزه کوله مسید خو کاروباري سړی ؤ. زهٔ خو لهٔ اوله ذهني تیار وم هرې سختې ته. خو پهٔ مسید ځوان دې افرین وي هېڅ تېتېه او بې ننګه خبره ئې نهٔ کوله ما ته ئې داډ راکولو. وئیل ئې چې تر تاسو نه یو زیات سر او مال مې لهٔ تاسې او لهٔ خپل قام وطن څخه جار دی.

نولسمه (19) شپه د شپې ناوخته کسان راغلل، غږ ئې وکړ چې "را پورته شئ ځو". هتکړې ئې را واچولې هغه پټۍ او خولۍ ئې را بند کړې روان ئې کړو. زهٔ لږ خوشحال شوم فکر مې کولو چې شاید خوشي کوي مو، خو ساعت مزل وروسته ئې یو ستر د عسري پهٔ نوم زندان ته ورسولو. هلته ئې زمونږ لهٔ پرتوګونو پرتوغابنونه وویستل مونږ

(c) ketabton.com: The Digital Library


دغسې د پرتوګ یوه بله پښنځه څه سره وپېچله ځانونه مو په ادب کړل خو ډېر په څواری مو قدم اخستو. د ننه مې ډېر ورته ووئیل چې یو ځای مو بند کړئ خو بیا ئې هم جلا جلا بلاکونو ته بوتلو. زۀ چې داخل شوم نو ډېر عربیان، هندوان، پنجابیان، بنګالیان خو د ډېرې هېوادونو قېدیان وو ما ته ئې سترې مۀ شي وکړل چې نوی کس راغی. کښېناستم خو ډېر په خوارۍ. لږه شیبه وروسته راته پتلون راغی هغه مې بدل کړ، پوره ارام شوم. بس خو یو بل بهٔ لۀ ما تپوسونه کول، ما ډېر په ویاړ خپل داستان او ګناه ورته بیانوله. دوي وئیل چې څکه داسې چمتو یې چې کوم جرم دې نۀ دی کړی. لۀ دوي به مې چې وپوښتل هر یو ئې په بدو بدو جرمونو بندي کړی ؤ. ما د دغه قیصې ذکر په خپل یو نظم "زۀ او زولنې" کښې هم کړی دی. خېر دغه زندان تر نورو ښهٔ ؤ. خوراک ئې هم یو څهٔ سم ؤ، لمونځ او دس مو هم کولې شول. درې ورځې پس د یو زنګ اجازه هم وه، په هفته کښې به دې لۀ دکان څخه د خپلې خوښې سامان هم د دوي په ائین برابر راغوښتی شو. هفته مې لکه د ګونګ تېره کړه، هېڅ مې لۀ چا سره مجلس نۀ کېدۀ. یو تن راغی زۀ ئې د باندې وبللم، یو پښتون افریدی هم راغی. د زېرې خربلو مشین ئې لاس کښې ؤ. وئیل ئې چې وېښتان در غائیچي کوو، د سر وېښتان درخربوو. ما ډېرې بهانې ورته وکړې چې "دا وېښتان ما کرلې دي مصرف مې پرې کړی دی، خېر دی زۀ به پینځۀ سوه (500) دینار درکړم خو وېښتان مۀ را ختموئ". دۀ ووئیل چې "هغه ورځ دې یاده ده چې مونږ را ویستلی تا ؤېښتان رمنځول؟"

(c) ketabton.com: The Digital Library



ما وئیل "بالکل". نو را غبرګه ئې کړه چې "ته خو د قام لپاره سر هم قربانوې نو وېښتان ولې ئې شې قربانولې؟" ما وئیل "کۀ دا خبره ده نو بسم الله کوه!". بس د ږيرې مشين ئې يو ځل يو خوا را باندې تېر کړ بل ځل بلې خوا. بيا ئې پورې وهلم چې نور ئې خپل برابر کړه مونږ مازې وېښتان در خرابول. هاى هاى بې وسى. بيا ئې بند ته واچولم.

سبا شو، زما نوم ئې پۀ زوره واخست لۀ بهر څخه، چې ور ووتم درې کسان پۀ ټوپکو کمربندونو کښې ولاړ وو. ما ته وائې چې "ته ئې خوښه کړه، لس کاله دلته زندان غواړې يا پاکستان ته تګ؟" ما ورته ووئيل چې "زۀ حق لرم چې بل ملک ته لاړ شم پاکستان ته نۀ ځم ما ته خطر دى حتې چې هلته مې وژنې". دوې وئيل چې "بل هېڅ چانس نشته پۀ دغه دوو کښې يو انتخاب کړه!" ما ورته ووئيل چې "زما هغه بل ملګرى راولئ!". هغۀ ئې راوستو دا قيصه مې ورته تېره کړه. هغه ووئيل چې "پاکستان ته مو دې ولېږې". د هغۀ زړۀ هم تم ۆ ځکه هغه داسې څۀ نۀ وو کړې چې پاکستان کښې ورته پۀ توان تمام شوې وې. ما دستې ور خوښه کړه ما وئيل سمه ده، کسانو ته مې د پاکستان تګ ور انتخاب کړ. بس هتکړۍ ئې را واچولې، يو پېچلي ځاى ته ئې بوتلو پۀ چوکيو کښې ئې بند کښېنولو. وئيل ئې چې سحر به پرواز وي. سحر شو، د بحرېن هوائې ډګر ته ئې روان کړو لۀ جېبونو ئې هر څۀ را نه واخستل پۀ هوائې ډګر ئې پۀ ديکو ديکو ور ګډ کړو جاز ته ئې پورته کړو. چې کښېناستو زما موبائل ئې ما ته راکړ دوې

(c) ketabton.com: The Digital Library



ښکته شول، چې جاز پورته کېدو د جاز په سستم کښې خرابي راغله مونږ ئې بل جاز ته بدلوولو. ما په بدلي کښې دومره توره وکړه چې وائي فائي (WiFi) مې د ائیرپورټ کنېکټ کړه ګروپ کښې مې مېسج وکړ چې مونږ له بحرېن څخه د پنجاب ملتان هوائي ډګر ته ورځي، ملګري دې خبر وي.

نور طیارې پرواز شروع کړ بس نو په لاره دا سوچونه وو چې هلته به دا وي، هغه به وي. یو وار فکر راغی چې د طیارې کړکۍ په سوک ماته کړه چې طیاره غرقه شي او مړ شې چې هلته د پاکستاني ادارو د ظلم جبر څخه بچ شې. بیا مې چې شا و خوا وکتل مسافر په خوشحالۍ وطن ته ستنېدل، ښځې او ماشومان وو. ما فکر وکړ چې که دا کار وکړې نو ستا د ژغورنې د مبارزې څه فائده؟

خبر رنګ رنګ سوچونه مې کول طیاره روانه وه خو زړه کښې مې وئیل چې کاش طیاره پرېوزي او زه د پاکستاني ادارو لاس ته ور نه شم. ځکه ما ته هغه ټولې دهمکۍ دهرکۍ د مرګ او رنګ رنګ ګواښونه مخې ته ودرېدلې. ما ته سلګونه زنګونه او غریز پېغامونه راغلي وو د مرګ او ځپل کېدو دهمکۍ به وې او د پاکستاني ریاستي ادارو جبر خو ما په وزیرستان کښې په خپلو سترګو لیدلي وو. څه مې د یو ځای بل ځای قبائیلي سیمو ویډیو ګانې لیدلې وې، څه مې د زندانو ویډیو ګانې لیدلې وې چرته چې "پاکستاني ادارو" له سنتنو سره له حد زیات جبرا ظلمونه کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library


# دریم څپرکی

## د پاکستاني فوځي زندان قیامت خېز داستان

پېښور ته ورسېدم په هوټل کښې معطل شوم سحر مې یو ملګری سعودي عرب ته تلو د هغهٔ سره د رخصت لپاره د پېښور هوائي ډګر ته روان شوم، لاره کښې فوځي پاټک راغی چې ما پېژندپانه ورکړه ما ته ئې د راکوزېدو امر وکړ، چې ومې کتل زما پاکستاني شناختي کارډ بلاک ؤ. فوځي تپوس وکړ چې څهٔ دې کړې دي؟ ما وئیل د قام او د خاورې د خپلواکۍ قیصه. بس د لږ ځنډ وروسته درې فوځي موټران راغلل ځینې کسان پهٔ وردۍ او ځینې ئې پهٔ ساده جامو سمبال وو، پهٔ ما راچاپېر شول، زما لاسونه ئې تر شا راوتړل، سترګو ته ئې پټۍ را واچولې او سر ته ئې غټه د شنیل کپړې توپۍ را واغوسته او روان ئې کړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library



د لږ سفر وروسته ئې له موټر کوز کړم، ډېر په بې رحمه ډول ئې په وهلو او ښکنځلو روان کړم. له هغې وروسته ئې پوښتنې شروع کړې، له مور او پلاره واخله چې څومره د وینې رشتې دي ټولې ئې وپوښتلې. زما ژوند او کار هر څه ئې معلوم کړل. له هغې وروسته ئې بیا په وهلو روان کړم، په ځمکه لاندې تیاره منزل ته ئې بوتلم. دومره شور و غوغا وه د انسانانو فریادونه وو. د چیترو او د بجلۍ د تارونو اوازونه وو، زه ئې یوې بېلې پنجرې ته داخل کړم، تک سره د وینو رنګ کالي ئې راوړل، وربانديې لیکلي ئې وو چې قېدي نمبر 6. د دې پنجرې ټولې ستنې وینې وې، په ما ځمکه او اسمان یو وو. څکه چې رنګ رنګ اوازونه مې تر غوږو کېدل. د دې کوټې لاندې برخه داسې جوړه وه چې یوه ښخته به ولاړه وه بله به پرته وه، یعني انسان نه پکښې ودرېدې شو نه کښېناستې شو. هر دوه ساعته پس به کسان راتلل ما ته به ئې سترګې راترلې. ډېر وزن دار چیتر ورسره ؤ ټول په مېخونو پېچلی ؤ، په دغه چیتر به ئې لس، پینځلس ګزاره وهلم او بار بار به ئې د ښکنځلو ډکه لهجه کښې وئیل چې وایه شاباش! څه دې کړي دي؟ ما به ورته وئیل چې زه یو سیاسي کس یم ما فقط د شعر و شاعرۍ او تقریر په شکل د خپل وطن د مظلومیت، محکومیت، ابادۍ او خپلواکۍ خبره کړې ده نور مې هیڅ نه دي کړي. خیر خوب ته به نه پرېښودل کېدم. په سبا ئې یو بل افریدی کس هم رادننه کړ، په هغه الزام ؤ چې په هدفي وژنو کښې ککړ دی. د ده سره بېخې ناوره جلند کېده، دا تن به ئې زما تر مخ لس ساعته،

(c) ketabton.com: The Digital Library



کله دوه ساعته، کله پینځهٔ ساعته مکمل پهٔ رنګ رنګ طریقو وهلو. د دهٔ پهٔ خُلهٔ به یوازې دا یو فریاد ؤ چې، پهٔ رب قسم بې ګناه یم هېڅ مې نهٔ دي کړي.

پهٔ دغه کوټه کښې مې اووهٔ ورځې پهٔ ولاړه هم دا رقم پهٔ سزا تېرې کړې. یو وخت ډوډۍ به راکړل کېده. هغه هم یوه وړه ډوډۍ او سالن د نهٔ خوراک پهٔ څېر. لهٔ اووهٔ (7) شپو پس ئې سحر بیا پهٔ ما غږ کړ، هغه خپل کالي ئې را واغوستل، سترګې او لاسونه ئې تر شا راوتړل، سر ته ئې بوجۍ را وغوستله، پهٔ دیکو او ښکنځلو ئې پهٔ فوځي موټر کښې کښېنولم. مخ پهٔ شا او پهٔ څنګونو مې فوځیان کښېناستل، روان ئې کړم. دا د جولائي میاشت وه ګرمي لهٔ حد زیاته وه، زما خو هر څهٔ بند وو. بدن مې مکمل پهٔ خوَلو کښې لوند ؤ. خپلې خوَلې به سترګو ته راتلې، د سترګو نظر مې بې دیده شو. بدن مې ځای پهٔ ځای سوځېدو ځکه چې خوَله به پهٔ هغه ځای ډنډ کېده کومو ځایونو ته چې دوي وهلې وم. ساه مې بندېده، ډېر شکایت مې ورته کولو چې ساه مې بنده ده خېر دی لږ مې لهٔ مخه بوجۍ پورته کړئ! خو ځواب به د ټوپک پهٔ کونداغ ګزار او د مور پهٔ ښکنځلو ئې راکولو. یو ځل ئې د څښکلو اوبهٔ راکړې بیا لهٔ سحره تر مازیګره چې بنو ته مونږ پهٔ لار څومره سفر وکړ، اوبهٔ نهٔ راکول کېدې. دا چې څنګه سفر ؤ څنګه ګرمي وه، هغه پهٔ لفظونو کښې پرې تنده د بیانېدو نهٔ ماتېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library



په موټر کښې ناست مشر فوځي په سېټلائيټ کښې ووئيل چې "سر! ہم بنوں پہنچ گئے ہیں". نو ما ته فکر راغی چې بنو ته ورسېدو. هلته په بنو کښې به یو یا یو نیم ساعت معطل وو خو هغسې د موټر په سیټ کښې تړلی ئې کښېنولی وم. لۀ هغې پس ئې بل موټر ته بدل کړم. سفر ئې شروع کړ. د موټر د روانېدو سره ئې ما ته سر سر او مخ مخ ته څپېړې او سوکان را شروع کړل، وئیل ئې چې، "آپ کو ڈی آئی خان کیوں لیے جا رہے ہیں؟"، یعنې "تا ډي ائي خان ته ولې وړي؟" دوي زما فکر منتشر کولو مګر ما ته اندازه کېده چې موټر د بنو څخه د میرانشاه په سړک حرکت کړی دی. دوي زما فکر بدلولو په موټر کښې یو تن په پښتو را شروع شو، وئیل ئې چې "تۀ خو شاعر یې. هله یو غزل ووایه!" نو ما دستي خپل نظم "پښتون شاعر" ورته پېل کړ.

"پرون لېلا داسې په چل ول کښې ګیله کوله"

د دغه نظم چې دغه بندونو ته راورسېدم چې "تر څو چې وا نۀ خلم د خپلو شهیدانو بدل" نو کسان د اور غوندې ګرم شول، په ما ئې په وهلو شروع وکړه ښکنځلې ئې پېل کړې چې "بدل لۀ چا اخلې؟ وایه!!!" ما ورته ووئیل چې "ما خو څوک یاد نۀ کړل مګر چې تاسې دومره پرې غصه شوئ نو خپل فکر وکړئ چې زۀ بدل لۀ چا اخلم؟"

بیا به ئې د بل غزل غوښتنه وکړه، بل به مې چې شروع کړو هغه حال به وُ، ځکه چې زما ټوله شاعري د دوي په ضد وه. بحث مباحثه، وهل

(c) ketabton.com: The Digital Library


او غزل شروع ؤ چې ما ته اندازه ولګېده چې موټر د میرانشاه له لارې څخه را بېل شو د رزمک لاره ئې خپله کړه ځکه چې موټر چپ لاس ته راتاؤ شو دغه لاره زموږ کلي ته تللې وه. زه زړه کښې ډېر قرار شوم چې شکر د خپل کلي خوا ته ئې روان کړی یې. خبره د حل خوا ته روانه ده. د لږ سفر وروسته ما ته سرک اندازه راکوله چې زموږ د کلي اسدخېل ډمډېل فوځي کېمپ ته ورسېدو، سړک ځکه اندازه راکوله چې سحر او مازیګر به زه په دغه سړک تلم راتلم.

نو په ډمډېل کېمپ کښې ئې لږ ایسار کړم خو هغوي ورته ووئیل فکر کوم چې دغه منطقه ټوله پېژني له دغه ځایه ئې یوسئ. بیرته ئې د موټر مخ راوګرځوؤ، د رزمک خوا ته ئې سفر شروع کړ. زه چې کله د خپل کور تر څنګ دوي په تړلو لاسونو او تړلو سترګو تېرولم نو د خپل کور په ستر موږ کښې مې دغه ټپه له ځانه سره ووئیله چې

جانانه وینښ یې که ویده یې
ستا تر کوځې مې لاس تړلی تېروینه

د خپل کلي په کوچني بازار چې موټر ګډ شو، نو ما د څلوبې او پیکوړې بوي محسوس کړ، ځکه چې زموږ په کلي کښې دغه دوه شیان ډېر خوندور پخېږي. له خپل کلي چې تېر شو نو د لږ سفر وروسته موټر بیرته چپ لاس ته تاؤ شو، دا زموږ د تحصیل دوسلي فوځي کېمپ ؤ، دې ته ئې داخل کړم. د داخلېدو سره ئې دروازه راخلاصه کړه. زه ئې په موټرو ونیوم له موټر ئې را کوز کړم، چې څنګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئې را کوز کړم زۀ پۀ زمکه ولوېدم، پښو مې کار پرېښي ؤ. دوي د پاسه لغتې را کولې پۀ بوټانو ئې وهلم. ښکنځلې ئې کولې چې خبرې د لوی افغانستان او پښتونستان کوې او دلته پۀ پښو ولاړېدې نۀ شې. بهر حال دغه پېغور سخت درد راکړ، دومره زور مې وکړ چې پۀ مېږي مېږي پښو ودرېدم او دوي تر لاسو ونیولم روان ئې کړم. دلته هم لاندې پۀ زمکه کښې کوټې جوړې وې هغې ته ئې ننویستم. هم هغه رقم سرۀ کالي ئې راکړل خو فقط ئې پرتوګ راکړ، قمیص ئې هغه خپل راته پرېښود. بېخي کوچنۍ کوټه وه فقط زۀ پکښې ځائېدم. مخامخ راته کېمرې لګېدلې وې خو دلته بیا پۀ کوټه کښې فوم، سپینج یعني ښه بستره اواره وه. دستې دې ته ور پرېوتم، د ور پرېوتو سره مې سترګې لاړې. دوي چغې راباندې وهلې لۀ بهر څخه خو ما ځان کوڼ کړ، اخر ئې قُلپ را خلاص کړ دننه راغلل نو نس نس او سر سر ته پۀ وهلو راباندې شروع شول چې "پاڅه!!! تۀ دلته خوبونو ته راغلې یې؟" بهر حال زۀ را کښېناستم پۀ یو څنګ بل څنګ مې وړې وړې سلګۍ او ارام ارام فریادونه اورېدل. دلته مې هم تو له شپه ویښه تېره کړه خو دلته ئې زۀ ونۀ وهلم. نور اندازه نۀ کېده چې څۀ وخت دی خو د اذان پۀ وخت مې "اسوالاة خیر و من" شعار چې واورېدل نو اندازه راته وشوه چې سحر شو. لږ وخت پس ئې ما ته بیرته خپل قمیص راوړ، بیا ئې لاسو ته تر شا هتکړۍ او سترګې بند پۀ سر بوجۍ راوچوله. پۀ موټر کښې ئې کښېنولم، موټر چې لۀ فوځي کېمپ ووتو زما ورته پام ؤ، د موټر مخ د میرانشاه خوا ته روان شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library



د لږ سفر وروسته ئې بيا زۀ سر سر مخ مخ ته وهلم او ونيل ئې چې "کا آپ کا خوان انقلاب کے لئے حاضر ہے؟" يعني "ستا وينه د انقلاب لپاره حاضره ده؟" ما ونيل: "هو!" ځواب ئې راکړ چې نن به ستا وينه په انقلاب کښې شامله شي. د دوي مکمله هڅه دغه وه چې زۀ پوهه نۀ شم چې چرته يم او چرې روان يم؟ بل اخره د ډېرې سختۍ وروسته ما ورته ووئيل چې که په دې وجه سزا راکوئ چې زۀ خاى ونۀ پېژنم نو ارام شئ ما ته معلومه ده دا وخت زۀ د نرياوالې په موړونو کښې په سړک روان يم، زۀ خاى پېژنم. نو اول ئې سختي را وکړه خو وروسته ئې په وهلو تمبولو کښې نرمي راوسته. د يو ساعت سفر وروسته د ميرانشاه فوځي زندان (ډائيز برانچ) ته ورسول شوم. زما چپ خوا ته ناست د ايف سي ځوان محسود ؤ، پټ پټ ئې ونيل چې زړۀ مې ډېر درد کوي خو بې وسه يم. ما ترې پټ د نسوارو خواهش وکړ. د يو وار نسوار ئې راکړل، هغه د يو وار نسوار ما دوه ويشت (22) ورځې مسلسل اچول، راته مينځل به مې چې وچ به شو اچول به مې.

ډائيز برانچ ميرانشاه ته چې وسپارل شوم نو د دوسلې د قېد هتکړې او شيان ئې رانه وويستل. د ميرانشاه د قېد هتکړې، پټى او توپى راوچول شوې. سپاهي غږ وکړ چې E بلاک کښې نمبر 30 کوټې ته ئې واچوئ. زۀ ئې په ديکو روان کړم، هم هغه پنجرې ته ئې واچولم، پاس مې په سر کېمره وه. د پنجرې په وره کښې په ترلي مخ فوځي راته ولاړ ؤ، د هغۀ سره ټېليفون هم لګېدلى ؤ. بار بار به ګېنټۍ ورته

(c) ketabton.com: The Digital Library



راتلې. لۀ باندې بل پۀ ترلي مخ تن راغی، زۀ خو حق پک وم، کوټه تولۀ لۀ ګند، خاورو، ورستو سالنو او مېږو ډکه وه. پۀ دېوالونو ئې ځای پۀ ځای د انسانانو د وینو، د سر وېښتانو او مازغو نشانونه وو.

ما فوځې ته وئیل چې پښه چرته کېږدم؟ ګرمي دومره تېزه وه چې زړۀ مې بندېدو. دا کمره بېخي کوچنی وه، مخامخ هم تولۀ را بند وه، اسمان نۀ ښکارېدو. پۀ دې وخت کښې هغه فوځې د شنۀ اسماني رنګ کالي راکړل، وئیل ئې "خپل کالي وباسه، دا واغونده! خپلې څپلۍ راکړه د قبض دا چپل پۀ پښو کړه!" ما هم هغسې وکړل د جېل کالي تول خیرې خیرې وو، سپین پۀ خولو ککړ وو، بې انتها بد بو ترې تلۀ. چې کالي مې واغوستل راغبرګه ئې کړه چې: "اٹھ جاؤ باہر چکر لگاؤ!"، چې پاڅه بهر وګرځه! ما ورته ووئیل چې لږ ارام به وکړم، اتمه شپه ده چې شپه ورځ وینښ یم تکی خوب مې نۀ دی کړی. دۀ ووئیل چې اډېر نشته چې دلته څوک ارام وکړي. پۀ دغه پنجره کښې پۀ هر رنګ خبرو، تلاوت، عبادت او تر دې چې پۀ تېز اسوېلي هم سخت بندېز ؤ. لږ ساعت پس شور شروع شو، های ادې، وخ مورې، اخ خدایه، ربه بې ګناه یم، واي ادې، هېڅ مې نۀ دي کړي ما پرېږدئ! دغه رنګ رنګ اوازونه او د هلو شرک شروک مې غوږ ته راتلو، لږ وخت پس اواز وشو چې "کھڑے ہو جاؤ منہ دیوار کی طرف کروں" یعني "چې ولاړ شه او مخ دېوال طرف ته کړه". ما پسې څلور کسان راغلل، لاسونه ئې تر شا پۀ امریکنو هتکړو را وتړل، سترګو ته پټی او پۀ مخ او سر ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

غټه بوجۍ را واچوله روان ئې کړم هسپتال ته ئې بوتلم ټول چېک اپ مې وشو، وئیل ئې "کومه غټه بیماري خو دې نشته؟" ما وئیل "نه!" بس لهٔ هسپتاله ئې چې را روان کړم نو فریادونه، اهونه ورو ورو تېزېدل. زهٔ ئې هم هغې خوا ته روان کړی وم، چې ور ورسېدم نو پهٔ ګوندو ئې کښېنولم، یو خوا بل خوا شړک پړک بې اندازې وهل شروع وو، د چا فریاد به د ماشومانو غوندې ؤ، څوک ځوانان او ځینې به د سپین ږیرو ژړاګانې وې، تقریباً یو ساعت به ئې دغه خلک وهلي وي. چې زما شاته کس ودرېدو وئیل ئې چې "یہ مہمان ہے"، یعنې "دا مېلمه دی". د شا لهٔ خوا ئې پهٔ ګغته ووهلم بوټ ئې پهٔ پښو ؤ زهٔ ئې پړمخ پهٔ زمکه واچولم، لغتې دوې درې را شروع شوې. سر ته، مخ ته، ملا ته، خېټې ته، سم پهٔ لغتو راپورې سټرې شول. بیا ئې غږ وکړ چې "ڈھنڈا لیکے آؤ!"، یعنې "لوړ راوړئ!" چې لوړ ئې راوړهٔ نو زما ملا ته ئې ونیوهٔ زما دې د الله پهٔ ذات قسم وي چې څومره زور پکښې ؤ پهٔ هغه قوت ئې زما ملا ته را خلاصول. عن تر دې چې راوړل شوي لوړونه ئې ټول را پورې مات کړل. بیا ئې پهٔ غصه غږ وکړ چې، "یہ تو سوکے ہیں، گیلے ڈھنڈے لیکے آؤ!" یعنې چې "دا لوړونه خو وچ دي، لواندهٔ لوړونه راوړئ!" چې لواندهٔ لوړونه ئې راوړل نو پهٔ ما ئې اواز وکړ چې "سجدے پر ہو جاؤ!". مطلب چې "پهٔ سجده شه!". نو زما چې څومره وجود ښکارېدو دوه کسان را پوزې سټرې شول، راته دمه شول، د دمې نه پس ئې غږ وکړ چې "چپل اتارو!" معنې چې "چپل وباسه!". نو زما د پښو

(c) ketabton.com: The Digital Library


کښې دوې راوړم، کومو کښې چې مریضان هسپتالو کښې ګرځوي. خو لاسونه او سترګې ئې راتړلي وو. پنجرې ته چې داخل شوم بیا هغه ولاړ فوځي امر وکړ چې "خوب به ببخې نۀ کوې ګنې بیا نو تۀ ښۀ پوهېږې." د یو دوه ساعته ناستې نه پس ئې بیا امر وکړ چې "کھڑے ہو جاؤ چکر لگاؤ" یعني "ولاړ شه چکر لګوه" ما ووئیل "پښې مې زخمي دي نۀ شم ودرېدې، د ګرځېدو نۀ یم." وئیل ئې "خېر به شي، تۀ ولاړ شه." زۀ د دېوال پۀ اسرې پورته شوم، واړۀ واړۀ قدمونه مې شروع کړل خو پښو مې دومره درد کوۀ لکه پۀ ماتو شیشو چې روان وم، بس شپه او ورځ به پۀ دې ډول تېرېده.

لسمه شپه، لسمه ورځ ده چې زۀ بې خوبه یم. حساب مې مکمل ګډ وډ کېدل، د عبادت غوښتنه به مې وکړه، فکر مې کوۀ چې لږ به ارام شم خو هېڅ اجازه نۀ راکول کېده. زما سره تر څنګ بل تن قېدي وُ، لۀ غږه ځوان معلومېدۀ. دۀ پسې به هر ساعت پس ټیم راتلو، لۀ حد زیات وهل ئې ورکول خو دغه ځوان به ډېر مزاحمت کولو، اخر کښې به ئې دوه درې دا چغې ډېرې پۀ زور وهلې چې، ای زما خدایه! تۀ خو مې وینې، ای زۀ به پېغمبر ته دا شکایت کوم چې ستا امتیانو راسره داسې داسې وکړل. وخ! دا الله او رسول خاطر وکړئ! بې ګناه یم، ما ته مې وړه لُور پۀ انتظار ده چې هغه راته یتیمه نۀ کړئ. وخ! دغه نارو به مې ټول وجود لړزولو. بې خوبي به مې ختمه شوه، سم دستي به مې ما ته خپله د درې کالو ماشومه لُور "ملالۍ" سترګو ته ودرېده. زما

(c) ketabton.com: The Digital Library



ملالۍ لور کی. مې اوس هم څنګ ته ناسته ده، زهٔ لیکل کوم بار بار پهٔ نیمکۍ ژبه راته وائي چې "بابا! بس کړه!". نو پهٔ هر حال رنګ رنګ پراوونه به راتلل، پهٔ دغه پنجره دننه به هېڅ نهٔ را پرېښودل کېدل. اوبهٔ به مې پهٔ سوال غوښتې خو پهٔ خپل وخت به نهٔ راکول کېدې. یو وخت به فقط راکول کېدې، د شیشې نه به ئې سر لرې کړې ؤ شیشه به ئې د اوبو راکړه. سر ئې ځکه ترې لرې کولو چې هسې نهٔ چې تېر ئې کړي. میتیازو ته به مې زارۍ ورته کولې چې اجازه راکړئ خو پهٔ هغې به هم سم زورول کېدم. پهٔ هره خبره به ځان ځان ته تکلیف ؤ. پهٔ هر صورت چې بل مازیګر راغی بیا اواز وشو چې "لاړ شئ! مخونه دیوال ته کړئ!" بیا پهٔ ما کسان لګیا شول. لاسونه، مخ او سترګې ئې را بند کړل پهٔ دیکو ئې روان کړم. وئیل ئې، "آج بهي تیرا انتظار تها"، چې "راځه کنه ستا انتظار ؤ". بیا مې چې څومره پند کولو اهونه فریادونه به زیاتېدل. یوې کوټې ته ئې داخل کړم. هسې هم اوومه (7مه) میاشت وه ګرمي لهٔ حد زیاته وه خو دغه کوټه کښې مکمل د بجلۍ برق سستم ؤ. فکر کوم کوټه د تختو جوړه وه. تور سپین ګول ګول تارونه پکښې پیچلي وو. چې ما ته ئې مکملې سترګې را خلاصې کړې نو یوې خوا ته مې پلاسونه چې نوکان ئې پرې ویستل دغه پراتهٔ وو، بل خوا ته غټې جتکې چې غوا پرې حلالوي دا پرتې وې، داسې پائیپونه او لَوړ چې پهٔ انسانانو کښې منډل شوي وو پهٔ وینو ککړ وو دا پراتهٔ وو. مخامخ پهٔ دېوال داسې کسان ځوړند وو چې لهٔ چا سر کټ، د چا لاس او د چا نیمائي خېټه. څنګ ته یوه توره غټه د اوسپنې

(c) ketabton.com: The Digital Library



چوکۍ وه، د دېوال د بجلۍ تارونه ورغلي وو، په دا منځ کښې غټ زنځير د کوټې لۀ چت څخه را ځوړند ؤ، زۀ ئې ور وستم، لاسونو ته ئې شا ته هتکړۍ را واچولې، اولته ئې زما لاسونه را بند کړل بیا ئې دغه زنځير زما لاسونو ته واچولو، ورو ورو ئې زما لاسونه پورته کول عن چې زما د پښو د غټو ګوتو سرونه او د پوزې سر پۀ زمکه پاتې شول. نور مې د وجود ټول زور پۀ غلط اړخ پۀ لاسونو ورغی. ما لۀ مُلایانو اورېدلي چې قبر کښې به دې یوه پوښتنې پۀ بله ننوځي خو دلته زما پوښتنې مخامخ نۀ بلکې د شا لۀ خوا پۀ یوې بلې ننوتې. شاته مې کس ولاړ ؤ، لۀ ما دومره خوَله روانه وه فکر مې کوۀ چې څوک اوبۀ راباندې اچوي. شاته کس به پۀ چیتر کوناټیو او پښو ته وهلم، وئیل ئې چې "ویډیو به جوړوو یو شعر ووایه!"، ما ته بېخي نوی غزل ذهن ته راغی ما پۀ نظم کښې وئیلي وو چې:

زۀ عام وجود یم خاورې کېږم به فاني به شمه
خو کۀ پۀ ننګ د وطن مړ شوم قیمتي به شمه

چې دغه غزل مې ښۀ پۀ زور پېل کړ ما وئیل دا درد به کم شي د فریاد او ژړا پۀ ځای مې دغه غزل ښۀ تېز شروع کړ نو دستي ئې ووئیل چې ښه!!! دا خو بدمعاش یې." نور ئې هم زنځير کش کړ او وهل ئې تېز کړل، خو چې ډېر زور مې کړې وي شل دقیقې به پۀ هوش وم، نور زنځير بې‌هوشه کړم. چې بیا پۀ هوش راغلم فقط مې سترګو او دماغو کار کولو نور مې وجود ټول پردی راالګېدو، خو پۀ زنځير

(c) ketabton.com: The Digital Library



کښې هغسې څوړند وم. مخامخ راته کس ودرېدو، په لاس کښې ئې د انسان لاس ؤ چې تازه د انسان څخه کټ شوی ؤ، د وينو سرې دارې ترې روانې وې، ما ته په اردو کښې وائي "ہمن جھوٹ! یہ وہی تیرا ہاتھ ہے جو میرانشاہ کینٹ کی طرف اشارے کر رہا تھا کہ یہ جو دہشتگردی ہے اس کے پیچھے وردی ہے" وئيل ئې چې "خور کوسه! دا هغه ستا لاس دی چې زمونږ د ميرانشاه کېنټ خوا ته دې راغځولو او نارې دې وهلې چې، یہ جو دہشتگردی ہے اس کے پیچھے وردی ہے". ما وئيل چې دا خو ئې لاسونه رانه کټ کړي دي، ځکه د وجود په سر او پښو نه پوهېږم. خو بيا لږ وخت پس بيرته بې هوشه شوم. بيا به چې په هوش راغلم بيا به هغسې زنځير کښې تړلی وم. تقريباً شپږ ځله به بې هوشه وم بيا ئې له زنځير څخه را کوز کړم، وئيل ئې په اردو چې په چوکۍ ئې کښېنوئ اوبه ورکړئ! تږی به وي. وخ! د اوبو غږ او زما مرۍ الک پرې پرې او له حد زياته ګرمي او سختي. خير په کرسۍ ئې کښېنولم، غټ چاې جوش ئې راوړو، له قهوه ؛ شنو چايو ډک ؤ، په چوکۍ ئې مکمل داسې وتړلم لکه مور چې ماشوم په سيزنۍ تړي. نو دا شنه يخه چاې ئې خُلې ته راته ونيوه. زه سخت تږی وم، نيم چاې جوش به مې څښلی وي. ما وئيل اوبه نشته؟ دوي وئيل دا ستاسو د افغانانو ډېر خوښ دي دغه چاې، دا وڅښه!. په خبرو اترو کښې چوکۍ هم ورو ورو ګرمېدل شروع کړل او ما ته وړې متيازې له کنټروله بهر راغلې، ورته مې ووئيل چې ډېرې سختې وړې متيازې راغلي دي اجازه راکړئ! دوي دستي يو کوچنی کلېپ

(c) ketabton.com: The Digital Library



راوړو، زما د ورو متیازو د ځای سر ته ئې دغه کلیپ ور واچولو. ما فکر کوه چې زما دغه ځای ئې را غوټ کړ، دومره سخت ئې را بند کړ، بس په دغه چوکۍ ناست وم یو خوا د متیازو عذاب، بل خوا مې وجود ټوک ټوک او بل خوا دا چوکۍ هم دومره ګرمه شوه چې جامو مې د سوځېدو بوي شروع کړ. له پورې خوا راغلي د برق تارونه به ئې له یو بل سره ولګول، داسې پړک او ډز به ئې کولو لکه په راکټ لانچر چې ډز وکړې. دغه چوکۍ ته به ئې شاټونه ورکول، په کومه چوکۍ چې زه ناست وم لاس مې شاته په چوکۍ بند ؤ. پلاس ئې راوړ، زما نوک به ئې دباؤ کړ عن چې نوک به مې په منځ مات شو، نیم به ئې یو خوا او نیم به ئې بلې خوا ته کش کړ. درې نوکان د یو لاس او ځلور ئې له بل لاس څخه راڅخه وویستل. درې شپې ورځې به زه په هم دغه کوټه کښې ساتل شوی وم او متیازې ئې دغسې را بندولې. له دې سزا پس ئې ووئیل چې "جج ته دې پېشي ده."

جج ته چې ئې ور وستم بې خوبه، وجود زخمي، په خولو کښې لوند خو د جج کوټه یخه وه، ای سي (AC) پکښې لګېدلی ؤ نو چې زما وجود نابیره یخ شو نو له خُلې مې بې اختیاره چغې وتې، بل رقم دردونه مې وجود شروع کړل. جج پښتون ؤ، وئیل ئې "دلته دې راوړل شوی یې، ترهګر یې؟ دا خو د ترهګرو جېل دی." ما وئیل "نه! زه خو سیاسي ورکر یم د "پشتون ژغورنې غورځنګ" لپاره شعر و شاعري کوم. په شاعرۍ کښې خلک اتفاق، یووالي او د خپل حق غوښتو

(c) ketabton.com: The Digital Library



لپاره رابولم. مخامخ خړه غټه پرده لګېدلې وه، ریموټ ئې ورته ونیوه سکرین ؤ، دستي زما غزل راغی چې:

"کنې نو دا د پنجابي پاکستان مرده باد!"

وئیل ئې "دا اتفاق ده؟" ما وئیل "دلیل". دستي به ئې په ډنډه ګزار راکړ چې "چپ د دلیل زویه." جج ماسک تړلی ؤ مخ ئې پټ ؤ، بل پوستړ ئې سکرین کښې ولګوه. په پېښور کښې د اورکزیو خوانانو د پوهنتون او لیسې د زده کوونکو پروګرام دی، د پاکستان ترانه شروع ده ټول خلک ئې په احترام ولاړ دي، زه ناست یم، جج وئیل "دا څوک ناست دی؟" ما وئیل "زه یم!" دستي ئې بله ویډیو راواړوله، د افغانستان د کرکټ لوبه ده، ملي سرود شروع دی په ټي وي، زه د ملي سرود په احترام د ټي وي مخ ته ولاړ یم بېرغ مې په وږو پروت دی ملي. وئیل ئې "دا څوک دی؟" ما وئیل "دا زه یم!" جج وئیل چې "نبه!!! اوس وایه غداري توره وي که سپینه؟" جج وئیل زه به ومنم چې فوځ، ائي ایس ائي، ایم ای او ټولې اداري غلطې دي، ستا سره د پاکستان ترانې کوم بد کړي دي چې نه ورته ودرېږې او د افغانستان ترانې ته ودرېږې. باوجود د دې چې ته پاکستاني اسناد پاسپورټ او شناختي کارډ لرې او اوسېږې هم پاکستان کښې. ما وئیل "که دلیل اورې نو ځواب وایم، که وهې مې نو شروع شه هسې بهانې مه راته غ [illegible]ه." وئیل ئې "اورم وایه!"، ما وئیل "زه خو پاکستان کښې نه اوسم [illegible]ستان په ما کښې اوسي، زما خو زرګونه کاله وشول چې دغه

(c) ketabton.com: The Digital Library


خاوره مې ده. نیکهٔ او جائېداد مې معلوم دي، میراث مې معلوم دی، هر څهٔ مې معلوم دي. د پاکستان څلور اویا کاله کېږي چې دلته اوسي. په څهٔ نهٔ څهٔ شکل پخوانیو مشرانو د غلې او دهوکې په رنګ درسره منلی ؤ، خو د تهتر ائین کوم چې ستا جناح او نورو جوړ دی د هغې مطابق تا پښتنو ته څهٔ ورکړي دي بغېر لهٔ جنګ، بې عزتیو، لادرکیو، د ترهګرۍ په نوم لهٔ بدنامۍ بغېر؟ بهر حال ډېر په تفصیل لاړم ورته خو اخر مې هم ورته ووئیل چې زهٔ څنګه او په کوم مخ ترانې ته په احترام ودرېږم؟ زهٔ احتجاجاً ناست یم." وئیل ئې "په شعرونو کښې په قائداعظم جناح پورې مسخرې ولې کوې؟" ما وئیل "اپې فقیر حاجي میرزالي خان ته ډاکو ولې وایئ؟" خو ټوله توجه ئې په دې خبره وه چې خان افغان ولې بولې؟ افغانیت ته کار ولې کوې؟ او مونږ ته ترهګر ولې وائې؟ په بحث کښې ټوله خبره ما ګټله خو د دهٔ به هر سوال د وهلو په بهانه ؤ. ښهٔ ئې زړهٔ راباندې سوړ کړ نو اخر کښې ئې ووئیل چې "یا درې دېرش (33) کاله بند او یا به دې عدام / پهانسي کړو تهٔ د ملک غدار ډکلئیر شوې یې." ما وئیل "چې څنګه ستا سو خوښه وي."

پاکستانی شناختي کارډ ئې رانه واخستو، پاسپورټ خو مې مخکښې نه بلاک ؤ. بیا ئې هغه خپلې وړې پنجرې ته په ترلو سترګو، ترلو لاسونو روان کړم. چې ورسېدم کوټې ته ئې ورخلاص کړم نو بار بار به دوه درې کسان راتلل پښتانهٔ به وو، وئیل به ئې چې فقط

(c) ketabton.com: The Digital Library



ویډیوئي پېغام جوړ کړه. مونږ په قران وعده درسره کوو چې نشر کوو ئې نه خو فقط ئې مونږ غټ جج ته ښایو چې دغه کس د ملک او د فوځ مخالف نه دی. نور هېڅ ستونزه نشته، تا ته دا ټول وهل او سزاګاني په دې خاطر درکول کېږي چې ته ویډیو نه جوړوې. زما به یو ځواب ؤ، مرګ قبلوم خو دا ویډیو نه جوړوم ځکه چې زه چې مړ وځم له دغه ځایه پېغور نشته، خو که سر ټیټ کړم تاسو مې که په هوائي جهاز کښې کور ته یوسئ معني نه لري. چې کله ما وچ کلک انکار وکړ نو سزا نوره هم سخته شوه، هغه د اوږدې ږیرې کس راغی چې "نهه ویشتم (29) نمبر کس پهانسي کېږي بیا ستا وار دی چمتو شه ذکر فکر کوه." رب ګواه دی زه دې خبرې ته له زړه خوشحال شوم، ما وئیل "شکر خدایه! چې راکړې وجود او وینه مې د خپل مظلوم ملت او محکوم وطن په دفاع کښې قرباني کېږي." یو خوا بل خوا به د سزا او جزا غږونه اوریدل کېدل، په دغه شپه ئې تقریباً څلور کسان له پنجرو وویستل او هم هلته ئې چرماري کړل، په ټوپکو وې وژل. چې شپه شوه زه ئې هم بیرته بند رابند کړم. بهر ئې وویستم. چې د سحر اذانونه شروع شول د پهانسۍ د زنځیر او پټو شرنګاري او اوازونه شروع شول، زه ئې ټیټ سر کښېنولی وم بار بار ئې په شا ټپولم چې "کلیمې وایه!". دلته ما ته خپل ماشومان او د ناروغه زړه مور زړه ته راغله خو له ځان سره مې وویل چې "ربه! په تا ئې سپارم ځکه چې زما په وطن کښې د لکهونو په شمېر داسې مېندې خویندې اوسي چې د چا ورونه، د چا زامن، د چا خاوندان ژوندي ورک دي

(c) ketabton.com: The Digital Library



د چا په رنګ رنګ نومونو او مرګونو مړه شوي دي. زه د هغه خوېندو، مېندو، کونډو، بورو او یتیمانو د ښه ژوند او هغوي ته د انصاف ورکولو لپاره راوتلی وم، که هغه را نه پوره نه شوه، د هغې لارې شهید دې شم چې خپل ضمیر، خدای، رسول او قام ته د قیامت په ورځ سپین مخی یم.

چغې اورم، د اعدامیدو اوازونه اورم چې کس راباندې راخي لته راکوي شا ته چې "اب آپ کی باری ہے غدار وطن!" چې یعني "اوس ستا وار دی د ملک غداره!" ما وئیل "خدایه! زر ئې کړه!" خو په دغه کش مکش کښې لمر راوختلو څکه چې شا مې ګرمه شوه ما ته اندازه وشوه چې لمر را وختلو. په دې وخت کښې دوو کسانو په متهونو ونیوم، په ښکنځلو ئې روان کړم، وئیل ئې چې وخت پوره شو، ستا ورځې لکه چې لا پاتې دي. خدای ګواه دی زه سخت خفه شوم چې بیا به هغه پنجره او هغه بې ارامي وي. بیرته ئې هم هغه پنجرې ته واپس کړم خو متهونه مې داسې سوځېدل چې فکر کوم دوي په تلو تلو کښې انجکشن راته لګولی ؤ.

دا به چې شلمه شپه وي که اتلسمه خو چې پنجرې ته لاړم مخامخ د پنجرې په دېوالګي مې مورکۍ ناسته وه، په لاسونو، مخ او پښو کښې ئې کوچني کوچني سوراخونه جوړ وو، زه مې په مور ور ړنګ شوم چې "های مورې! دا څه دي؟" وئیل ئې چې "رنځوره یم!" ما وئیل تداوی (علاج) دې ولې نه دی کړی؟"، وئیل ئې "پیسې مو نور نه

(c) ketabton.com: The Digital Library



لرلې. "ما مې هغه دوه ورونه ورته په نوم کړل چې "هغه بیا څه کوي؟"
وئیل ئې چې هغه هم بندیان دي ستا سره په دا بل بلاک کښې دي.
چې د موره مې مخ را واړوه د پنجرې په دروازه پورې د اکسیجن غټه
شیشه وه د پاسه. لاندې زما هغه وړه لور پرې لاندې وه. د مرګ او
ژوند سره په جنګ وه. ما ته فوځي وئیل چې "چکر لګوه. پورته شه
ګنې مور درته وژنم." زه پورته شوم خو چې قدم مې اخستو هغه به مې
په وړه لور د پاسه په شیشه راتلو، خو د مور له وجې مجبور وم چې
په شیشه کښې بند په لور د پاسه پښه کېدم او چکر ولګوم. ما پښه
ورو ورو وړ پرېښودله. ګورم چې لور مې فریاد کوي او که نه. خو
لور مې فریاد ونه کړ، دوه چکر مې ولګول، په درېم چکر په ځان نه
یم پوه شوی. اندازه نشته چې څومره وخت پس به په هوش راغلې وم
چې ګورم هم هغه فوځي، سي ایم ایچ هسپتال او هغه ډاکټر ؤ. ډاکټر
بیرته هم هغه خبره کوله چې "وه ظالمه! زما خبره ومنه ویډیو سازه
کړه، ډېر غلط ځای ته راغلې یې، دا د ترهګرو زندان دی ته سیاسي
ورکر یې، چې په هره طریقه وي له دغه ځایه ځان وباسه." ما به په سر
اشاره ورته کوله چې خبر به شي. بهر حال بیا ئې په روانه چوکۍ په
تړلو سترګو او لاسونو کښېنولم، بیا ئې خپلې پنجرې ته منتقل کړم.
چې شپه شوه ناوخته کسان راغلل، دوه کسان وو په پنجره کښې دننه
ئې لاسونه سترګې را وتړل، وئیل ئې چې "نن پاکستان له افغانستانه
د کرکټ لوبه ګټلې ده په هغه خوشحالۍ کښې لږه سزا درکوو." دېوال
ته ئې ودرولم نو په ډنډو او چیترو شروع شول، تقریباً یو ساعت به

(c) ketabton.com: The Digital Library



ئې مسلسل وهلی وم. لاړل، خو دا ځل په یو چیټر بیرته د میخونو سرونه وتلي وو، زما کوناټي او پښې تول وینې وینې پرخېدلي وو. ملا کښې مې د لوړو پوستکي ځای په ښخ وو، چې لاس مې وروړ پوستکي مې په لاس د ملا له داغونو را ایستل. اول معلومات نه وو راته، چې کوناټو ته مې لاس کړو لاس مې تول په وینو تک سور شو. ما وار خطا نه کړ، دستي مې په هغه تودو وینو د دېوال په هغه څنډه "PTM" ولیکل. کوم د چیټر ګوزار به چې په ما خطا ؤ په دېوال به لګېدلی ؤ، تک تور تور به ئې دېوال لړزولی ؤ. خو پاس کېمرې ورکړم او مخامخ ولاړ فوځي بار بار وئیل چې لیکل منع دي، ما وو‌ئیل "قسم په رب چې لیکم ئې". خو هغه لوبه لګیا وه، یو خوا بل خوا فریادونه، په زخمي پښو ګرځېدل، د پهانسۍ انتظار، هم داسې وینې او په سزا به شپې ورځې تېرېدې.

چې یوه شپه بیا قراره نیمه شپه شوه، زما سترګې او لاسونه ئې را وتړل، هغه د تېزو فریادونو ځای ته ئې بوتلم اول ئې په هغه پخوانۍ زنځیر کښې را څوړند کړم، کرنټ ئې سر ته راکړ د ستیل ټوپۍ ئې را په سر کړه بیا ئې په زمکه واچولم په چیټرو او ډنډو ئې ښه ډېر ووهلم. له هغې پس ئې غټ جج ته پېش کړم، دغه غټ جج هم پښتون ؤ. دا فوځي کورټ ؤ، زما سره چې کوم د وکیل په ځای فوځي ؤ هغه هم پښتون ؤ غټه ږیره ئې وه. جج ته چې څنګه پېش شوم په افغانانو او پښتنو مشرانو پسې ئې ښکنځلې شروع کړې. ما ته ئې وو‌ئیل چې

(c) ketabton.com: The Digital Library



"نور سوالونه ځوابونه پرېږده هغه واضحه ده چې ته غدار یې او د نورو هېوادونو څخه دې پیسې خوړلي دي خو دا راته ووایه چې ویډیو ولې نه جوړوې؟ فلاني جوړه کړه، فلاني جوړه کړه خو مونږ ئې شپږ کوو نه په قران لاس درته ږدو، خو فقط ئې مونږ G1 ته ورانديې کوو چې ته نور له سختیو بچ شې." بهر حال لهجه ئې ورو ورو نرمېده او وې وئیل چې "ګوره! زمونږ سره داسې مېډیسن شته چې درئې کړو ستا خپل اختیار به په ځان ختم شي، چې څه مونږ غواړو هغه به کوې او هغه به وایې." ما ورته ووئیل چې "ضمیر مې نه مني، دا مېډیسن راکړه چې زه په ځان نه پوهېږم چې څه کوئ هغه وکړئ." دستي سخت شو او په وکیل ئې غږ وکړ چې، پلاس راوړه، پلاس ئې راوړو زما غټ نوک ئې په پلاس کش کولو، له حد زیات زور ئې ورکولو چې "داهم وباسم جوړوې او که نه؟" ما ووئیل "جج صیب! له دغه پړاو څخه یو ځل تېر یم، بل رقم سزا ګوره". بهر حال چې د ده سره کوم لوړ پروت وُ، زه ئې په ستول کښېنولم هغه ئې راپورې مات کړ بیرته ئې د واپس پنجره ته کېدو امر وکړ. په پنجره کښې به مسلسل چکر لګول وو او درې وخته به سزا وه. داسې وخت تېرېدو چې بیرته نیمه شپه شوه، بیا کسان راغلل زه ئې تړلی په دیکو راوویستم، چې راځه نن دې د پهانسۍ وار را رسېدلی دی. بیا مې دا ټوله شپه په ټیټ سر په وهلو ټکولو تېره کړه. چې سحر شو دوه سپي ئې راخوشي کړل، وئیل ئې چې "په سپیو ئې وداړئ! پهانسي اسان مرګ دی دا نه ورکوو ځکه چې ده د نوي نسل ټول ذهنیت ورخراب کړی دی، د پاکستان او فوځ

(c) ketabton.com: The Digital Library



په حواله ئې غلطه شاعري او پروپېګنده کړې ده". سپو به مې په سر، مغزي، لاسونو او د وجود په ټولو برخو غاښونه ټينګول او پوره ئې نهٔ خوړم، صرف ئې د فوټبال غوندې اړولم را اړولم يو خوا بل خوا.

چې دا وار تېر شو ورځ ښخه شوه، لمر سوځول زيات کړل پورته ئې کړم په متونو ئې ونيوم روان ئې کړم. لهٔ لږ ځنډ وروسته مې قدمونه جګ او ټيټ کېدل لکه په ټو کښې چې روان وم. پټى ئې را.خخه خلاصې کړې وئيل ئې سترګې بند ساته. مشين ئې راشروع کړ، زما وېښتان ئې د سر، بريت او ږيرې را وخرول، نوکان چې دوه درې پاتې وو هغه ئې را جوړ کړل خو غوښه ئې ورسره پرې نيوله د ګوتو. لهٔ هغې پس ئې ووئيل چې اوس سترګې خلاصې کړه، ما چې سترګې خلاصې کړې په مقبره / هديره کښې ولاړ وم، يو خوا بل خوا مې قبرونه وو. مخامخ ئې پينځهٔ شپږ کسان ودرولي وو، څلور کسان د ټوپکو تماچو سره ورته ودرېدل هغه ئې ووژل. لهٔ هغې پس نوى قبر کيندل شوى جوړ شوى ؤ ما ته ئې امر وکړ چې "شاباش قبر ته کوز شه!"، زهٔ ورکوز شوم، وئيل ئې چې "دا اخري وارننګ دى، ووايه! ويډيو کوې او کهٔ نهٔ؟" ما وئيل "نهٔ کوم!" د قبر په غاړه ولاړ کسان، په تړلي مخ او لباس ئې په وينو ککړ ؤ، ځينو ګيمتي بيلچې نيولې وې، د دوو کسانو سره ټوپک تماچې وې. يو مې ښنو ته ودرېد يو سر ته، بولټونه ئې کش کړل په ما ئې ټوپک ونيول. ما وئيل اوس ئې ځاى دى، ما مکمله په ښکنځلو او په فوځ مرده اباد شروع وکړه. فکر

(c) ketabton.com: The Digital Library


مې کوۀ چې غصه به ورشي دستي به ماشو ته گوتې کړې او وبه مې وژني، خو د ډېر درز غوبل نه وروستو کسان ما ته را کوز شول او دېوال دېوال ته ئې ووهلم، عن چې بې هوشه شوم. له هغې وروسته زۀ څو ورځې د ځان په حال نۀ وم، اوس چې فکر کوم، کله به د کلې په مرکه کښې وم، کله به یو ملگری راسره ؤ کله بل خو چې چا ته به زۀ ورغږېدم هېچا به ما ته ځواب نۀ راکولو. ما فکر وکړ چې زۀ مړ یم، دا زما روح د خلکو سره خبرې کوي ځکه څوک ځواب نۀ ورکوي. د دوه دېرش (32) ورځو پورې چې زۀ حساب کوم ما مزاحمت وکړ.. خپل ننگ، پښتو او افغانیت ملگرتیا څۀ نۀ څۀ راسره کوله، خو له هغې وروسته زۀ هېڅ په ځان نۀ پوهېدم. چې کله د څوارلسم (14) اگست ورځ راغله، توپې شروع شوې، هوائي فائرنگونه پېل شول. ورو ورو مې په خبره سر خلاصېدو، د ځان په حال راتلم چې یو څنور او ډېرور کس راته ودرېدو، زما سترگې پوزې هر څۀ اوبۀ وو. دغه کس د تورې چای پیاله راته نیولې وه، وئیل ئې چې "د سوات یم، سخت درسره زوربږم خو مکمل بې وسه یم، تۀ زړۀ مۀ خوره پۀ هر صورت به ستا ویډیو میډیا ته نۀ ځي، دوي دې جوړوي". ما زړۀ کښې ووئیل چې "اخ! د هغه جج د مېډیسنو قصه لکه چې رښتیا وه"، ځکه زۀ دا څو ورځې مسلسل د ځان پۀ اختیار کښې نۀ وم. پۀ هر حال زما پښتنو وروڼو! زۀ ډېر کوشش کوم چې ټول رښتونې حال درته ولیکم، خو بیا هم که له ما کمې بېشی راتلې بخښنه کوئ، ځکه چې هغه ساعت عجیبه ؤ سېکنډ پۀ منټ به حالات بدلېدل، خو زۀ بیا کوشش

(c) ketabton.com: The Digital Library



کوم چې په ډېرو لنډو ټکو کښې خپل قام ته د پښتنو سره د پاکستاني فوځ په زندانو کښې روان ظلم وليکم.

په فوځي قېد کښې د شپې نيمو مياشتو قيامت څخه پس د ورځې چغې شوې چې "ودرېږئ! مخونه د ېوال طرف ته کړئ!" زه چې ودرېدم د شا له خوا غږ شو چې "کپړې درواخله!" ما چې کپړې وليدې خپلې جامې مې وې، اوتو شوې هم وې. ما فکر وکړ چې هم دلته له ميرانشاه څخه دې هم دا اوس خوشې کوي خو چې لاسو ته ئې امريکنۍ هتکړۍ راوچولې او مکملې ئې ټينګې کړې. زما د لاسو وينه ئې ودروله، ګوتو ته نه تله، سترګې او مخ ئې بېخي سخت را بند کړل روان ئې کړم. دوه ساعته ئې په پښو ودرولم، بيا ئې ټېنک/ ټانک (Tank) ته ور وخېژولم، ډېر په خوارۍ ور پورته شوم څکه چې موټر نه ؤ د امريکا له خوا ورکړل شوی هغه غټ ټانک ؤ. ما غصه ور وکړه چې هيلي کاپټر (Helicopter) ته مې خېژوئ چې موټر ئې کښېنولم. ډېر په خوارۍ په ګوره ملا ئې کښېنولم. زړه کښې مې ووئيل چې زما هغه دوه ملګري به چرته وي؟ تر هغو مې د يو ملګري ټوخې ويېژند ما وئيل شکر دا خو دلته دی. چې ګاډي حرکت وکړ نو اندازه نه کېده چې کوم خوا ځي؟ زما لاسونه سخت په عذاب وو. کله کله به مې غاړې ته په ما د پاسه ولاړ فوځي د کمربند پټۍ مغزي ته راتله، ما فکر کوه چې پهانسۍ ته تياری رواني دي خو تقريباً د 3 - 4 ساعته سفر وروسته موټر په يو ځای ودرېدو، خاموشه خاموشي

(c) ketabton.com: The Digital Library



وه چې زۀ ئې د ټانک (Tank) څخه ورکوز کړم نو پۀ ما اواز وشو چې ګیله منه! فلانی یم". دا کس زمونږ د وزیرستان د سول حکومت تحصیلدار ؤ، هغۀ رانه تصویران وویستل نور ئې خپل سول موټر ته پورته کړم خو لاسونه او سترګې مې هغسې بند وو. لږ وخت پس ئې زما دواړه ملګري صدر زکیم وزیر او عیدرحمان وزیر هم دغه موټر ته را پورته کړل. موټر چې حرکت وکړ زمونږ سره موټر کښې یو د میرانشاه د جېل فوځي هم ناست ؤ، تر هغې زمونږ د وزیرستان د پولیسي حکومت مشر غږ پرې وکړ چې "هتکړۍ ترې ایسته کړه او سترګې ور خلاصې کړه". هغه فوځي هم داسې وکړل هتکړۍ او ټوپۍ ئې ټولې کړې لۀ موټره کوز شو. دا ځای د بنو ستر فوځي کېنټ ؤ، مونږ چې څنګه سترګې خلاصې کړې نو دې خپلو دریو ملګرو د یو بل څخه مچې واخستې، سره غاړې وتلو، سترګې د ټولو لۀ اوښکو ډکې وې. ما دوي برند برند کتل چې سلامت دي مات ګوډ یا لېوني خو نۀ دي، دوي زۀ کتلم. موټر چې لۀ کېنټ څخه ووتو بهر لس اتۀ ګاډي پولیس ولاړ وو هغه راسره روان شو. د بنو د سنټر جېل خوا ته ئې روان کړو، د لږ سفر وروسته بنو سنټر جېل ته ورسېدو. پولیسو وئیل چې فوځ مونږ ته پۀ 3 MPO کېس کښې حواله کړی، مونږ مو زر خوشي کوو. هلته چې لۀ موټر څخه کوز شو نو اول سترګې مې پۀ خپل زنداني ملګري حنیف پشتین ښخې شوې، دا هغه کس دی چې د څلور کالو او دریو میاشتو پس لۀ هم دغه سنټر جېل څخه خوشی شوی دی خو مونږ خبر نۀ یو. هله خدایه! دا بل رنګ خوشحالي وه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library



یو خوا مونږ عدالتي نظام ته ور وسپارلي شو او بل خوا مو حنیف پشتین ولیدو چې له زندانه راخوشي شوی دی. بهر حال له یو بل و جارېدو، خو پولیس بار بار سختي کوله چې "زندان ته داخلېږئ!" داخل شو خو مونږ ئې دلته بیا هم په ټول جېل کښې سخت او کسوري چکیانو یعني کوچنیو پنجرو ته واچولو. ملاقات راباندې بند ؤ. ټېلیفون (Telephone) منع ؤ، د پنجرې څخه را ویستل منع وو خو دومره وه چې خبرې کېدې شوې، ګپ شپ هم لګېدې شو او ما به کله کله زمزمې هم ټېې په خلاص غږ کولې او هغه هم د حکومت خلاف.

شپږ اووه شپې مو په بېلابېلو پنجرو کښې وکړې، له هغې وروسته ئې درې واړه ملګري زه، زکیم او عبدرحمان یوې پنجرې ته واچولو. بېخي سره خوشحال وو یو بل ته، داسې نه محسوسېده چې مونږ په جېل کښې یو، مسلسل دوه درې شپې مو په ویښه په مجلس سره تېرې کړې. پنجره بېخي وړه وه، چې یو ملګری به خوځېدو په بل به لګېدو. حمام لېټرین په دغه چکۍ کښې دننه ؤ خو دېوالونه یا پرده ئې نه وه، لکه په طبعیت چې د انسان د عزت نفس سره لوبې کوې. خو مونږ درې واړه یو بل ته له وروڼو نږدې وو، په هر حال مو ګزاره سره کوله، درې واړه د فوځي زندان له سختیو را تېر وو نو دا دلته سختي راته سختي نه معلومېده. خو چې شپه به شوه زما به ساه بندېده، دواړه ملګري به راسره په عذاب وو. دوي دواړو به د جېل پنجره ګړبوله، احتجاج به ئې کوه چې "زمونږ ملګری مري هسپتال ته

(c) ketabton.com: The Digital Library


ئې پوسئ!" خو هیڅ‌ها به زمونو غږ نهٔ اورېدو. ورته ومې وئیل چې دومره مې لهٔ پنجرې بهر کړه چې فقط دوه درې تېز قدمونه واخلم، خو وئیل به ئې "چې مړ هم شې لهٔ پنجرې د بهر راویستو اجازه نشته او نهٔ داسې بنهٔ ډاکټر شته چې ستا علاج وکړي". بهر حال یوه میاشت چې هر رنګ وه پوره شوه. د ورځې پولیس راغلل چې هله تیاري کوئ ستاسو د جېل وخت پوره شو، رهائي مو ده. مونږ زر زر خانونه تیار کړل چې کله بهر لهٔ هر پړاؤ څخه تېر شو خو چې د جېل پهٔ لويه دروازه ور بهر شو نو پولیس ولاړ ؤ، بیرته ئې زمونږ لاسونو ته هتکړۍ را واچولې، څلور پینځه مقدمې ئې راباندې جوړې کړې وې، وئیل ئې دي کښې مو د نیولو امر شوی دی. بس موټرانو ته ئې ورپورته کړو، ستې تهانې ته ئې یوړو، شپه مو پنجره کښې تېره کړه، د ورځې پهٔ مخ ئې عدالت ته پیش کېدو ته روان کړو، چې عدالت ته ورسېدو نو د PTM دومره ملګري راغلي وو چې شمار ئې نهٔ کېدو ټول عدالت ډک ؤ. جج امر وکړ چې د دغه بندیانو کېس زر زر وکړئ هسې نهٔ چې کوم ګډوډی را منځ ته شي. د ترهګرۍ عدالت ته ئې وړاندې کړو، جج ډېر مشر سړی ؤ، زمونږ لهٔ خوا دولس وکیلان ورمخامخ شول، جج دستې زما غزل شروع کړ:

"ستا پهٔ بېلتون دومره غمژن یمه چې حد نهٔ لري"

پهٔ هر صورت شپږ پینځهٔ ورځې ئې نور هم زندان ته د لېږلو امر صادر کړ. بهر چې ئې را وویستو نو ملګري رانه چاپېر وو، اخر زما سترګې

(c) ketabton.com: The Digital Library


پهٔ خپل ورارهٔ ښخې شوې، دا ورارهٔ مې هم د دې مبارزې کلک
ملګرى ؤ چې رانیږدى شو سترګې ئې ډنډ وې خو ما ته ئې خندل. لهٔ
روغبړ وروسته مې د مور تپوس ترې وکړ چې "مور مې ژوندی ده؟"
وئیل ئې "هو!" د ټول کور کلي وطن حال ئې راکړ او زېرى ئې راباندې
وکړ چې خداى پاک لورکۍ هم درکړې ده. نو زیات خوشحال شوم او
ورته مې ووئیل چې لور به مې "زرغونه انا" نومېږي. دهٔ ووئیل چې
"سمه ده! زهٔ ځم چې سیا مورکۍ راولم چې درسره ووینې، ځکه چې
هغې ته سل رنګه خبرې شوې دې چې زړهٔ ئې ډاډه شي". زهٔ لهٔ دې پس
چې ستې تهانې ته راوړل شوم نو ټوله شپه مې د مور د راتګ پهٔ
خوشحالۍ کښې تېره کړه. چې سحر شو نو پنجرې ته کس راغی چې
ځان برابر کړه راځه د باندې کوټې کښې به لهٔ مور سره ووینې. مور
مې چې راغله زما کوچنۍ لورکۍ چې ما ته لهٔ ګردې نړۍ ګرانه ده
هغه هم پهٔ وړو وړو قدمونو را روانه وه، چې زهٔ مورکۍ مې لهٔ یو بل
سره ملاو شو نو د هغه وخت د لیکلو توان نهٔ لرم...

بس درې شپې مو دلته ستې تهانې کښې وکړې. وار پهٔ وار به ملګري
ملاقاتونو ته راتلل، دوایانې او علاجونه ئې نور هم راباندې تېز
کړل، دلته درې ورځې ډېرې پهٔ خوند تېرې شوې. لهٔ هغې وروسته ئې
بیا سنټر جېل ته ولېږلو خو دا ځل بهر پهٔ عام جېل کښې لهٔ نورو خلکو
سره پهٔ 8-1 بارک کښې قېد شو، بس دلته بیا ښځې دا نهٔ محسوسېده

(c) ketabton.com: The Digital Library



چې دا جېل دی. پینځلس شل ورځې پس مې دا دوه ملګري هم خوشي کړل شول، زۀ پاتې شوم زما کېسونه لږ زیات وو.

خو د لږو شپو پس ئې زۀ بیا هم هغه پنجرې ته منتقل کړم کومو کښې چې اول بند وم. بیخي زیاتی ئې راسره پېل کړی ؤ، تول عمل غېر قانوني روان ؤ راسره خو چې دوه اوونی تېرېدې نو ماښام کس راغی چې "هله راوځه! د خوشي کېدو امر دې وشو" ما ووئیل خدایه! دا ماښام، فکر مې وکړ چې د پنجاب زندان ته به دې لېږي خو د جېل نۀ تولو پړاوونو چې را تېر شوم بهر نور پولیس تۀ وو، دوه درې ملګري راغلي وو. ماښام ؤ موټر ئې تیار ودرولی ؤ، پۀ ډېرې تادۍ ئې موټر کښې کښېنولم او موټر ئې پۀ تېزۍ روان کړ. دا وخت بیخي سخت ؤ، د غلامۍ احساس راته دومره راتېز شو چې ما پۀ دې دومره نهه میاشتې بند کښې نۀ وو ژړلي مګر دلته مې د قام پۀ بې وسۍ او غلامۍ لۀ سترګو بې اختیاره اوښکې راغلې. خېر ملګري بیخي خوشحال وو، کور کلی راته پۀ انتظار ؤ چې راځې. مګر ما چې تپوس وکړ پۀ کوټټه کښې د شهید ارمان لوني تلین غونډه را جوړه وه، فېصله مو وکړه چې اول به د کور د تلو پۀ ځای د ارمان تلین ته ځو بیا کورونو ته. هم هغسې مو وکړل د کوټټه پۀ مخ مو سفر پېل کړ، نور مخکښې حالات پښتنو د میډیا لۀ لارې کتلي دي لیکلو ته اړتیا نشته.

(c) ketabton.com: The Digital Library



دا ؤ زما خپل داستان چې شخصي په ما تېر ؤ خو زما سره یو خوا بل خوا په پنجرو کښې د وزیرستانی مېندو نور هم لسګونه زامن د پنجابیانو په بند محکوم وو. د هغو نورو ټولو د ترهګرۍ کېسونه وو، په چا به الزام ؤ چې تا طالب ته لاس ورکړی، چا ته به ئې وئیل چې ته د طالب سره په موبائل غږېدلی یې، څوک طالب ته د ډوډۍ د ورکولو په جرم، څوک طالب ته د شپې ورکولو په جرم راوړل شوي وو. ما لسګونه داسې کېسونه او داسې وزیرستاني ځوانان ولیدل چې په زور ترې یا ترهګر جوړېدل او یا د حکومتي ادارو سورس، جاسوسان. خو دا یوه قصه به ئې زه د بېلګې په توګه دلته ولیکم.

زما سره یو د کم عمر وزیرستانی ماشوم قېد ؤ. د هغه خوټې ورماتې شوې وې، چغې به ئې وهلې چې سخت درد برېږم، هغه ئې اته څلوېښت (48) شپې ورځې وېښ ودرولی ؤ، رنګ رنګ سزاګانې ورکړل شوې وې. د هغه خپل جرم دا ؤ چې په لاره طالبان پرې راغلي وو مازي ئې ستړي مه شي ورسره کړي وو خو دې ته ئې سزا په دې وجه ورکوله چې ته اوس دا ومنه چې ما ریموټ بمونه فوځ ته ښخ کړي دي ور چاودلي مې دي، په فوځي چاوڼیو مې بربدونه کړي دي. رنګ رنګ جرمونه ئې پرې منل، هغه به منل نه. دوي به دا سزاګانې ورکولې. د ټولو کم عمره وزیرستانیانو ماشومانو څخه به ئې په زور دا ویډیوګانې جوړولې چې ووایه چې زما سره طالبانو دا کارونه کړي دي، بلېک مېل کول به ئې، بیا به ئې چې بلېک مېل کړل نو دوي به خپل د

(c) ketabton.com: The Digital Library



سورس په شکل استعمالول. په نورو خلکو به ئې ګواهانې پرې کولې چې څه به د دوي خوښه وه هغه کارونه ئې پرې کول. دوه درې سورس د فوځ او ادارو لپاره چې کار کوي، هغه د ټارګټ کېلېنګ یعني هدفي برید ګرځې راوړي وو. په هغوي پسې د فوځ برېګیډئیر په خپله راغی او دوي ئې ډېر په پروټکول له هغه جېل څخه خوشې کړل. دغه کسان هم وزیرستانیان وو مګر د حکومتي ادارو لپاره ئې کار کولو. چې هر وزیرستانی ځوان به دوي قېد ته راوړلو نو په زور زبردستی او وهلو ټکولو به ئې جرمونه پرې منل. بیا چې کوم به دوي انټرمېنټ سنټر ته لېږل هغه به ئې تر پینځه ویشت (25) کالو پورې بندیان کول، کومو به چې د دوي قصه منله هغه به دوي د ځان لپاره سورس جوړول. لنډه دا چې دغه جېل د ترهګرۍ د ختمولو او د سزا جزا ورکولو لپاره جوړ ؤ، خو دا جېل د ترهګرۍ د جوړېدو د مرکز په څېر استعمالېدو.

زه له خپل خدایه ډېر شکر ګزار یم چې په ما ئې دا هر څه عملي ولیدل، خپلې مبارزې ته ئې لا هم چمتو کړمم ځکه چې کوم ظلم جبر هلته د وزیرستانې ځوانانو سره کېدو د نړۍ په تاریخ کښې ئې ثاني نشته.

(c) ketabton.com: The Digital Library


# څلورم څپرکی

## د ګیله من وزیر د زنداني داستان یو نظم

●

راشه! چې هېر دې شي د ظلم هر قانون پښتونه!
چې در نه هېر کړي هغه یزید، نمرود، فرعون پښتونه!
په ما هم دغه جبر تېر دی نن پرون پښتونه!
مختصر واوره د "فوځي زندان" مضمون پښتونه!
ای! دغه قېد کله د عام په شان زندان په څېر ؤ؟
دغه زندان سم د ژوندو د قبرستان په څېر ؤ
یوه وړه غونډې کوټه وه د بکسې په رنګه
زۀ پکښې قېد ومه د مړي د ډهانچې په رنګه
د دې کوټې به وینې وینې دېوالونه مات وو
لۀ ډېر تنګون نه پرې قېدیانو خپل سرونه مات وو
د دې کوټې په دېوالو پورې مازغۀ ښخ وو
د انسانانو وینې، زَوې او وېښتۀ ښخ وو
په دې کښې تش په اسوېلیو عبادت بندېز ؤ
په دعاګانو، هاې هُو په تلاوت بندېز ؤ

(c) ketabton.com: The Digital Library



دومره ګرمي به وه چې سم به په خولو کښې لوند وم
خو خوله دومره لکه سم چې په اوبو کښې لوند وم
دغه وړه کوټه به ټوله له مېږو ډکه وه
ټوله له ماشو، خشراتو، تکلیفو ډکه وه
بس لنډه دا چې دا له هر قسمه سختو ډکه وه
په دې کوټه کښې وه په خوب او په ارام پابندي
خوب ارام څه چې وه د خدای په تش سلام پابندي
پوره یوه میاشت ما په ولاړه ګرځېدو تېره کړه
دوي شپه او ورځ په ما په چغو او نعرو تېره کړه
چې په ولاړه به مې سترګې پټېدې له خوبه
لا به په ما چې ناڅاپي چپې راتلې له خوبه
نو دوي به سترګو ته ترښې تودې اوبه را توې کړې
لکه د اور ګرمي اوبه به ئې په زړه را توې کړې
بیا به ئې پښې زما ور ویستې د پنجرې نه بهر
زما تلې به ئې ور کش کړل د پنې نه بهر
بس څو کسان به وو دستي به شول شروع په وهل
زما په پښو پورې ئې شپږ اته لوړ ماتول
بیا به په هغه وینو ډکو پښو ولاړ ومه
لاس تر شا بند او سترګې بند، تر څو شپو ولاړ ومه
چې به یوه وخت ډوډۍ راتله له دې قصو ډکه وه
ټوله په شا مخ له سرو کښیو او چینجو ډکه وه
ما سره څنګ په څنګ یو بل بې ګناه ځوان قېدي ؤ
د بل ځای نه ؤ هم د دې وزیرستان قېدي ؤ
فوځ په زور د پېړۍ ... کړې هېڅ بد ئې نه وو

(c) ketabton.com: The Digital Library


سزا ئې دومره ورکوله چې هېڅ حد ئې نهٔ وُ
افففف د هغه ځوان هغه نعرو لهٔ ما نه زړهٔ وړی دی
هغه فرياد ، هغه سورو لهٔ ما نه زړهٔ وړی دی
خو دغې يوې قصې ئې سم لهٔ ما نه زړهٔ ويستی دی
د بې خودۍ حال کښې ئې دا چغه بار بار وهله
چې "ظالمانو ! د الله او د رسول پهٔ خاطر
زهٔ بې ګناه يم چې وړه لُور مې يتيمه نهٔ کړئ!"
چې دا مياشت تېره شوه يوه بله د تختې کوټه وه
پهٔ دې کښې بل رنګه ماحول وُ د بجلۍ کوټه وه
د دې کوټې پهٔ دېوالو عجب شيان ځوړند وو
پهٔ چاړو غوښ غوښ حلال شوي انسانان ځوړند وو
يو خوا جټکې، پلاس د نوکانو د ويستو سامان وُ
بل خوا ځنځير وُ ، د پهانسۍ ځوړندېدو سامان وُ
زما لاسو ته ئې تر شا هتکړۍ واچولې
بيا ئې زما پهٔ مخ هغه تورې پټۍ واچولې
پلاس به ئې را واخستو لهٔ ما به ئې نوکان ويستل
دغه نوکان ئې تش پهٔ جرم د افغان ويستل
د کوټې لهٔ چته را ځوړند وُ يو سپين دروند ځنځير وُ
د وينو بوي ترې تلو لړلے ټول پهٔ خون ځنځير وُ
پهٔ دې ځنځير کښې به زهٔ نيمه نيمه شپه ځوړند وم
لاس، يو خوا پښې، بل خوا سر، بل خوا عجيبه ځوړند وم
د مخ لهٔ خوا ئې د کرنټونو پهٔ تارو وهلم
شا ته پر ملا ئې پهٔ چيترو او ډنډو وهلم
خو خدای ګواه دی ما پهٔ هر حال کښې دا شعر وئيلو چې

(c) ketabton.com: The Digital Library



زهٔ عام وجود یم، خاورې کېږم به فاني به شمه
خو کهٔ پهٔ ننګ د وطن مړ شوم قیمتي به شمه
قامي لښکر ته زهٔ د سر او ماله تېر ور ګډ یم
نو پهٔ دې نهٔ یم چې پهٔ دار یا زنداني به شمه
ما کهٔ پهٔ ننګ د افغان کلکه تُوره وتړله
اصلي وارث د خوشحال خان او ابدالي به شمه
کهٔ مې د ستا پهٔ شوکېدلي اوربل ننګ نهٔ وکړو
د وطن پېغلې! خپل تاریخ ته تهمتي به شمه
کهٔ د بند وینه مې تویه شوه پهٔ حق د مظلوم
ځیله منه! افتخار د خپل پردي به شمه

پهٔ دې کوټه کښې یوه د اوسپنې چوکۍ پرته وه
پهٔ دې چوکۍ ګېر چاپېر توره زولنې پرته وه
بیا ئې پهٔ دغه چوکۍ وتړلم، سم ئې بند کړم
ښخې مې ساه اخستې نهٔ شوه سم محکم ئې بند کړم
دغه چوکۍ لهٔ لاندې ورو ورو ګرمېده را پسې
بوي به راتلو د تن جامه به سوځېده را پسې
پهٔ دې چوکۍ ئې لګول د برق پهٔ تار شاټونه
د اور لمبې وې، راکول به ئې بار بار شاټونه
ځینې سزاوې خو پهٔ خُلهٔ د یادېدو نهٔ دي
ځینې لمحې د یادېدو بیانېدو نهٔ دي
دوې هڅه کړه زهٔ ئې پهٔ مارانو لړمو خوړلم
ژوندی انسان وم پهٔ ژوندوني ئې پهٔ سپو خوړلم
یو ډېروم سړی راتلو چې خوشخبري درکوم

(c) ketabton.com: The Digital Library


نن به سحر د اذانهٔ په وخت پهانسي در کوُم
زهٔ به خوشحال شومه چې شکر دی چې زر مړ شمه
چې بې ننګي را نه و نهٔ شي بهادر مړ شمه
بس هره شپه به ئې وئيل چې نن تيار وسه!
د پهانسۍ وخت دې را نزدې شولو بېدار وسه!
ما ته به بيا مې مور، ماشومه لُور را ياده شوله
خو د وطن به هره بوره مور را ياده شوله
ما وئيل کهٔ مرم شکر په ننګ د مظلومانو مرمه
زهٔ د وطن په کونډو، بورو، يتيمانو مرمه
چې به سحر شو په ديکو به ئې روان کړمه زهٔ
بس په چيترو او ډنډو به ئې روان کړمه زهٔ
سترګې مې بند په زخمي پښو به ئې روان کړمه زهٔ
د لږ مزل نه پس عجبه حادثه راغلله
هر خوا قبرونه وو د مړو هديره راغلله
زما و مخ ته ئې ډېر د کم عمر ځوانان و وژل
په يو ساعت کښې ئې څلور پينځهٔ کسان و وژل
تيار ؤ جوړ ؤ، زهٔ ئې لاندې ژور کان ته کوز کړم
دوي ظالمونو په ژوندوني قبرستان ته کوز کړم
پاس ئې په غاړه په تړلي مخ کسان ولاړ وو
په وينو رنګ د انسانانو قصابان ولاړ وو
ځينې وې لاسو کښې ګيمتې ځينې بيلچې نيولې
ځينې وې زما په سر ټوپکې، تمانچې نيولې
وئيل ئې چې اوس وايه! زمونږ قصه منې او کهٔ نهٔ؟
اخري وار ننګ دی دا خپل سر دې ساتې او کهٔ نهٔ؟

خو ما ور غبرګه کړه چې شا به شئ! ګزار کوئ!
زر زر مې و وژنئ! د څهٔ شي انتظار کوئ؟
ای! کهٔ زره زره، ټوټه ټوه، نیم نیم شمه
افغان پښتون یمه قسم دی کهٔ تسلیم شمه
بس لنډه دا چې دوي پرې پوې شول چې یو نهٔ مني
ای! دغه ځوان پهٔ هوش هواس زمونږ قصه نهٔ مني
بس یو څو ساعته شوم بې هوشه. زما حال بدل شو
زما پهٔ ځان اختیار شو ختم، زما خیال بدل شو
داسې ماحول جوړ شو چې شو را سره ورور پهٔ قېد کښې
زما وراره، ماشومه لُور او زما مور پهٔ قېد کښې
لهٔ یو خوا، بل خوا د چیترو اوزونه راتلل
ما ته د ورونو او وریرونو فریادونه راتلل
پس لهٔ دې بعده چې دوي ما باندې هر څهٔ وئیلي دي
زهٔ پهٔ دې پوې نهٔ یم چې ما "بد" او کهٔ "ښهٔ" وئیلي دي
نو پښتنو ورونو! زما دا مختصر بیان ؤ
دا پهٔ ما تېر پهٔ "فوځي قېد" کښې د محشر بیان ؤ
خو خدای ګواه دی، ای! لهٔ ما څخه دا قران پوره دی
دغه قسم لهٔ ما پهٔ هر یوه مېدان پوره دی
پهٔ دې اخر وخت کښې ما د خپل پرهر پهٔ وینو
د تور دندان پهٔ دېوال دغه بیت لیکلی دی چې
"کهٔ وم ژوندی د ازادۍ د اتڼ برخه به یم
کهٔ چرې مړ ومه نو زیرې مې تر ګوره راوړئ!"
ځکه چې ما و خپل اولس ته پهٔ بار بار وئیلي
دا مې پهٔ شعر او پهٔ ټپه کښې دي پهٔ جار وئیلي
چې یا "وطن" او یا "کفن" دا مې شعار دی
پښتانهٔ را وینئ‌ومه دا مې کار دی
ما د حق پهٔ لار قبول دی پهٔ سر ستړګو

**Get more e-books from www.ketabton.com**
**Ketabton.com: The Digital Library**